Evaluering af meritpraksis på erhvervs-akademier og professionshøjskoler

2010

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

Evaluering af meritpraksis på erhvervsakademier og professionshøjskoler

© 2010 Danmarks Evalueringsinstitut
Trykt hos Vester Kopi

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:
Danmarks Evalueringsinstitut sætter komma efter Dansk Sprognævns anbefalinger, dvs. at der som hovedregel ikke sættes komma foran ledsætninger.

Bestilles hos:
Alle boghandlere

40,- kr. inkl. moms
ISBN 978-87-7958-603-1

Indhold

1 Forord 5

2 Resume 7

2.1 Derfor undersøger vi meritsystemet 7
2.2 Konklusion 8
2.3 Anbefalingernes status 9

3 Indledning 11

3.1 Formål 11
3.2 Definition af meritbegrebet og afgrænsning af evalueringen 11
3.3 Ekspertgruppe og projektgruppe 15
3.4 Dokumentation og metode 16
3.5 Rapportens opbygning 18

4 Merit og fleksibilitet 21

4.1 95 % af de studerende der søger merit, får merit 21
4.2 Der bliver givet mest studietidsforkortende merit 22
4.3 Hvad bliver der givet merit for, og på hvilken baggrund bliver der søgt merit? 24
4.4 Meritsager fordelt på institutionerne 26
4.5 Det er uklart om flere studerende kan få merit 27
4.6 Klager i Kvalifikationsnævnet 28

5 Institutionernes organisering af meritpraksis 31

5.1 Decentral organisering udfordrer princip om ensartet behandling af meritsager 31
5.2 Der arbejdes på at sikre gennemskuelighed, men der er plads til forbedringer 34
5.3 De studerende er generelt tilfredse med informationskilderne 36

5.4 Institutionerne behandler generelt meritsagerne hurtigt 39

6 Faglige vurderinger og professionsidentitet 41
6.1 Lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser 41
6.2 Loven fortolkes forskelligt 42
6.3 Tilrettelæggelsen af undervisningen komplicerer meritafgørelserne 44

7 Oplæg til udvikling af meritpraksis 47

Appendiks
Appendiks A: Evalueringsgruppens medlemmer 51
Appendiks B: Dokumentation og metode 53
Appendiks C: Rapportens anbefalinger 59
Appendiks D: Lovgrundlaget for merit 61

1 Forord

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) fremlægger med denne rapport en evaluering af meritpraksis på erhvervsakademier og professionshøjskoler.

Meritsystemet skal medvirke til at skabe et fleksibelt uddannelsessystem der sikrer at de studerende ikke dobbeltuddanner sig, og at samfundet ikke spilder ressourcer på at uddanne studerende der allerede har de nødvendige kvalifikationer og kompetencer. Derfor er det vigtigt at institutionerne organiserer et meritsystem der sikrer at de der er berettiget til at få merit, også får det. Lovgivningen om merit slår fast at institutionerne skal have et enstrenget system til at håndtere meritsagerne, og at afgørelserne skal være ensartede. For at den enkelte studerende og det resterende samfund kan have tillid til meritsystemet er det derfor relevant at undersøge hvad institutionerne gør for at sikre en god meritpraksis.

Evalueringens anbefalinger er formuleret af en ekspertgruppe der har vurderet de indsamlede data og besøgt en række udvalgte institutioner. Vores forventning er at anbefalingerne vil inspirere og kvalificere det fortsatte arbejde på institutionerne. Samtidig håber vi at rapportens generelle konklusioner vil bidrage til udvikling af institutionernes behandling af meritsager.

Evalueringen, der er en del af EVA's handlingsplan for 2009, er gennemført i perioden fra august 2009 til december 2010.

Palle Rasmussen
Formand for ekspertgruppen

Agi Csonka
Direktør for EVA

2 Resume

I de senere år har der været stadig større politisk fokus på at gøre uddannelsessystemet fleksibelt, og denne fleksibilitet søges fremmet igennem bl.a. merit. Hensigten med merit er at de studerende kan bygge videre på allerede erhvervede kvalifikationer, og på den måde kan både de studerende og samfundet undgå ressourcespild.

For de studerende er en af fordelene ved merit at de kan undgå dobbeltuddannelse og gentagelse af kendt fagstof. Ved hjælp af merit kan de studerende enten komme hurtigere igennem sin uddannelse og ud på arbejdsmarkedet eller opleve en mindre arbejdsbyrde i løbet af uddannelsen. De studerende får dermed bedre mulighed for at prioritere sin egen tid.

For samfundet har et fleksibelt uddannelsessystem den fordel at det sikrer et hurtigere gennemløb af studerende på uddannelserne. Dette betyder samtidig at uddannelsessystemet ikke bliver belastet af studerende der allerede har opnået de nødvendige kvalifikationer og kompetencer, og at samfundets ressourcer dermed ikke spildes.

2.1 Derfor undersøger vi meritsystemet

Vi undersøger om meritsystemet skaber fleksibilitet i uddannelsessystemet, om meritsystemet er gennemskueligt for de studerende, og om institutionerne vurderer meritsager på et fagligt solidt grundlag.

Derudover belyser vi om fleksibiliteten i uddannelsessystemet har værdi for de studerende og for samfundet. Forudsætningen for at fleksibiliteten har værdi for de studerende og for samfundet, er at der er tillid til at de studerende har de kvalifikationer og kompetencer som de har fået merit for.

2.2 Konklusion

Merit understøtter fleksibilitet
Evalueringen viser at merit er med til at understøtte fleksibiliteten i uddannelsessystemet. Denne konklusion bygger på kvantitative data fra institutionerne som viser at der bliver givet merit i 95 % af de tilfælde hvor der bliver ansøgt om det.

Tilliden til meritsystemet kan være i fare
Evalueringen viser også at der er plads til forbedringer i institutionernes praksis hvis tilliden til meritsystemet skal sikres. Det skyldes at institutionerne fortolker de love som danner grundlag for hvordan institutionerne behandler og vurderer meritsager, på forskellig vis, og det har ført til at institutionerne ligeledes implementerer deres meritpraksis forskelligt.

Institutionerne har ikke organiseret deres behandling af merit i et enstrenget system sådan som loven foreskriver. Det enstrengede system er i loven karakteriseret gennem principper om at systemet skal være gennemskueligt og sammenhængende og dermed sikre de studerende en ensartet og hurtig behandling. Institutionerne har en decentral styring og dermed forskellige praksisser på tværs af den enkelte institutions uddannelser. Meritsystemets gennemskuelighed bliver altså udfordret af den decentrale forankring fordi det betyder at der ikke arbejdes ensartet på de samme uddannelser på den samme institution.

Evalueringen viser desuden at de faglige vurderinger baserer sig på forskellige tolkninger af hvilke forudsætninger der skal være opfyldt for at der kan gives merit. På flere institutioner hersker der to forståelser af hvilke forudsætninger der skal være til stede. Den decentrale organisering på institutionerne betyder at der opstår rum for at der er forskellige forståelser af loven imellem uddannelserne på den enkelte institution. Nogle uddannelser mener at der skal gives merit når de uddannelseselementer der søges merit for, er lig med de uddannelseselementer der søges merit til, mens andre uddannelser mener at der skal gives merit når uddannelseselementerne svarer til hinanden. At uddannelserne fortolker loven forskelligt, medfører en uensartet praksis på tværs af den enkelte institution. Dette betyder at grundlaget for uddannelsernes vurderinger varierer.

Det har to konsekvenser at grundlaget for vurderingerne varierer mellem uddannelser inden for samme institution. Den ene er at de studerendes retssikkerhed kommer under pres, og den anden er at værdien af den fleksibilitet som merit skal understøtte, risikerer at blive svækket. De studerendes retssikkerhed kommer under pres, idet variationen i grundlaget for vurderingerne skaber usikkerhed om hvorvidt vurderingen af en meritsag ville resultere i samme afgørelse hvis den blev foretaget på to forskellige uddannelser. Når vurderingerne baserer sig på forskellige forudsætninger og afgørelserne derfor varierer, er der risiko for at omverdenen med tiden mister til-

liden til afgørelserne og derved til de eksamensbeviser som omfatter resultater opnået på baggrund af merit.

Anbefalinger til forbedring af meritpraksis
På baggrund af ekspertgruppens analyser og vurderinger peger evalueringen på tre områder hvor institutionerne kan udvikle deres meritpraksis. De tre områder er:

- Kommunikation
- Sagsbehandling
- Evaluering og udvikling af meritpraksis.

Meritsystemet understøtter i sin nuværende form fleksibiliteten i uddannelsessystemet når det tages i betragtning at 95 % af de studerende der søger merit, også får tilsagn herom i et eller andet omfang. Evalueringen viser dog ikke om alle de studerende der er berettiget til merit, også har ansøgt om det. Det anbefales derfor at institutionerne kommunikerer denne mulighed ud til alle studerende.

Evalueringen peger på at institutionerne i deres sagsbehandling bør arbejde på at sikre ensartede procedurer for derigennem at minimere risikoen for varierende vurderinger af meritsager mellem ens uddannelser på samme institution. Desuden anbefaler evalueringen at institutionerne gør sagsbehandlingen mere gennemskuelig, bl.a. ved at sikre at der altid gives fyldestgørende begrundelser for afgørelser i meritsager som ikke imødekommer meritansøgeren fuldt ud. Desuden bør der i disse tilfælde altid vedlægges en klagevejledning.

For at sikre en positiv udvikling af den enkelte institutions meritpraksis anbefales det at institutionerne selv evaluerer deres meritpraksis. En fast evalueringspraksis vil bl.a. gøre det muligt for institutionerne at minimere variationen i vurderingerne, og den enkelte institution vil have et bedre grundlag for at planlægge organiseringen af sin meritpraksis.

2.3 Anbefalingernes status

Rapportens anbefalinger og vurderinger er udarbejdet af en gruppe af eksterne faglige eksperter på området. Anbefalingerne er udtryk for ekspertgruppens prioritering af de mange mulige anbefalinger der kan udledes af det omfattende dokumentationsmateriale. Anbefalingerne er rettet mod erhvervsakademierne og professionshøjskolerne og kan anvendes i forbindelse med udvikling af institutionens meritsystem. EVA har haft det metodiske og praktiske ansvar for evalueringen.

Anbefalingerne er placeret i kapitel 4 og 5 i umiddelbar sammenhæng med de analyser de knytter sig til. I appendiks C findes desuden en liste over alle rapportens anbefalinger.

3 Indledning

Denne evaluering handler om hvorvidt meritsystemet bidrager til at skabe fleksibilitet i uddannelsessystemet, samtidig med at den undersøger og vurderer hvordan behandlingen af meritansøgninger på erhvervsakademier og professionshøjskoler foregår, og hvilket grundlag de faglige vurderinger hviler på.

EVA har nedsat en ekspertgruppe der har foretaget evalueringens faglige vurderinger og er kommet med anbefalinger til fremtidig meritpraksis. Anbefalingerne retter sig mod erhvervsakademierne og professionshøjskolerne og handler om hvordan institutionerne kan udvikle organiseringen af deres meritpraksis og kvalificere de faglige vurderinger i forbindelse med afgørelsen i de enkelte meritsager.

3.1 Formål

Evalueringens primære formål er at belyse og vurdere den nuværende meritpraksis på erhvervsakademier og professionshøjskoler. Det har vi gjort på tre måder:

- Vi har skabt et nationalt billede af omfanget af meritsager på erhvervsakademiernes og professionshøjskolernes uddannelser.
- Vi har undersøgt og vurderet gennemskueligheden af og de studerendes tilfredshed med meritsystemet.
- Vi har undersøgt og vurderet hvilke forhold erhvervsakademierne og professionshøjskolerne lægger til grund for meritafgørelserne.

3.2 Definition af meritbegrebet og afgrænsning af evalueringen

Definition af meritbegrebet

Hensigten med merit, dvs. godskrivning, er at uddannelsessystemet indrettes så den enkelte studerende kan bygge videre på allerede erhvervede kvalifikationer.

Merit kan gives på to måder:
- Egentlig tidsmæssig afkortning af uddannelsen
- Fritagelse for dele af uddannelsen.

Lovenes hensigt
Der er tre love som er særligt relevante i forhold til institutionernes meritpraksis:
- Bekendtgørelse af lov om erhvervsakademier for videregående uddannelser (LBK nr. 850 af 8.9.2009)
- Lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser (LOV nr. 562 af 6.6.2007)
- Lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser (LOV nr. 207 af 31.3.2008).

De to førstnævnte love er relevante fordi de hver for sig fastlægger en række principper for hvordan behandlingen af meritsager skal organiseres på henholdsvis erhvervsakademier og professionshøjskoler. Den tredje lov er relevant, da den fastlægger principperne for behandling af meritsager på erhvervsakademier og professionshøjskoler.

Organiseringen af meritpraksis
Lovgivningen om organiseringen af meritpraksis på henholdsvis erhvervsakademier og professionshøjskoler er enslydende. Af denne grund behandles de samlet i det følgende (LBK nr. 850 af 8.9.2009 og LOV nr. 562 af 6.6.2007).

Af lovgrundlaget fremgår det at det enkelte erhvervsakademi og den enkelte professionshøjskole skal have et enstrenget system til behandling af meritsager. Et enstrenget system er i lovgrundlaget fastlagt ud fra en række principper som systemet skal leve op til. Principperne i et enstrenget system er at systemet skal være gennemskueligt og sammenhængende, og at det skal give de studerende en ensartet og hurtig behandling for at sikre tillid til institutionernes vurderinger og til kvaliteten i opgavevaretagelsen.

Behandlingen af meritsager
Lovgivningen om behandlingen af den enkelte meritsag er for erhvervsakademier og professionshøjskoler beskrevet i samme lov (LOV nr. 207 af 31.3.2008). Loven præsenterer en række principper for hvad der kan føre til merit, og hvordan en meritsag bør vurderes. I lovens bemærkninger præciseres principperne.

Loven fastslår at de studerende har ret til merit på grundlag af allerede opnåede kvalifikationer og kompetencer. Betingelserne for at få merit er endvidere at de studerende kan dokumentere at vedkommende har opnået kvalifikationer og kompetencer der står mål med de fag, uddannelseselementer og praktikdele der indgår i den uddannelse der søges merit til.
Lovens bemærkninger anvender udtrykket "at svare til" i stedet for "at stå mål med" og behandler dermed disse udtryk som synonymer. I resten af denne evaluering betragtes "at stå mål med" derfor som lig med "at svare til".

Ifølge bemærkningerne til loven skal der skelnes mellem to situationer når der gives merit. Den første situation er når der søges merit til ikke centrale uddannelseselementer, mens den anden situation er når der søges merit til en hel uddannelse eller for centrale uddannelseselementer (forstået som konstituerende uddannelseselementer). I behandlingen af en meritsag om ikke centrale dele af en uddannelse bør vurderingerne alene basere sig på om elementerne der søges merit for, svarer til de elementer der søges merit til. I det tilfælde hvor der søges om merit til en hel uddannelse og/eller centrale uddannelseselementer, henviser bemærkningerne til der skal være en høj grad af identitet mellem det tidligere gennemførte uddannelses- og praktikforløb og den uddannelse som der søges merit til.

De faglige vurderinger implicerer et skøn
Når der skal foretages faglige vurderinger i meritsager, er det overladt til institutionerne at skønne om meritansøgeren har ret til merit. Dette skyldes at loven ikke udstikker objektive kriterier for hvornår der skal gives merit, men at det derimod hviler på et individuelt skøn om de studerende har ret til merit. Skønnet er dog ikke baseret på subjektivitet eller vilkårlighed, da det er reguleret af retsregler, og det betyder fx at selvom der er tale om et skøn, skal samme institution komme frem til ens afgørelse hvis to sager er helt lig hinanden.

Lovgrundlaget for merit (EVA's fremhævelser)

Bekendtgørelse af lov om erhvervsakademier for videregående uddannelser (LBK nr. 850 af 8.9.2009)

§ 7. Erhvervsakademiet skal have et system til behandling af sager om **merit** og realkompetencevurdering, som er **gennemskueligt og sammenhængende**, og som giver de studerende en **ensartet og hurtig behandling** af ansøgninger på området. Erhvervsakademiets behandling af merit- og realkompetencesager sker i **et enstrenget system**, som sikrer tillid til resultatet af erhvervsakademiets vurdering og tillid til kvalitet i løsningen af opgaven.

Lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser (LOV nr. 562 af 6.6.2007)

§ 6. Professionshøjskolen skal have et system til behandling af sager om **merit** og realkompetencevurdering, som er **gennemskueligt og sammenhængende** og giver de studerende en **ensartet og hurtig behandling** af ansøgninger på området. Professionshøjskolens behandling af merit- og realkompetencesager sker i **et enstrenget system**, som sikrer tillid til resultatet af professionshøjskolens vurdering og tillid til kvalitet i løsningen af opgaven.

Lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser (LOV nr. 207 af 31.3.2008)

§ 23. Studerende har **ret** til merit for dele af en uddannelse på **grundlag af allerede opnåede kvalifikationer og kompetencer**.

Stk. 2. Merit gives af den enkelte uddannelsesinstitution på baggrund af **dokumenteret gennemført undervisning og beskæftigelse, der står mål med de fag, uddannelsesdele og praktikdele, der søges merit for**.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om merit.

Lovgrundlaget for merit fremgår af appendiks D.

Evalueringens afgrænsning
Evalueringen omhandler meritpraksis på professionshøjskolernes og erhvervsakademiernes ordinære uddannelser. Det betyder at evalueringen også inkluderer meritsager om studerende der søger merit for udenlandske uddannelsesdele på professionshøjskolerne og erhvervsakademierne.

Nedenfor nævnes de forhold som ikke indgår i evalueringen.

- **Realkompetencevurdering**

Denne evaluering behandler ikke realkompetencevurdering, men udelukkende merit givet på baggrund af formel dokumentation. I lovteksten skelnes der mellem merit og merit for realkompetencevurdering. Merit gives alene på grundlag af formel dokumentation, hvorimod merit for realkompetencevurdering indbefatter vurdering af en persons samlede kvalifikationer, viden, færdigheder og kompetencer uanset hvor og hvordan dette er opnået.

- **Forhåndsmerit**

I lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser står der at merit skal gives på baggrund af dokumenteret erhvervede kvalifikationer og kompetencer. Evalueringen beskæftiger sig altså ikke med forhåndsmerit[1] som netop gives på forhånd og ikke på baggrund af allerede erhvervede dokumenterede kvalifikationer og kompetencer.

- **Administrativ merit**

Rent administrative meritsager indgår ikke i evalueringen. De administrative meritsager adskiller sig ved at der ikke foretages en konkret, individuel vurdering. En administrativ meritsag er eksempelvis når det er fastsat i den nationale uddannelsesbekendtgørelse eller -lov at studerende kan overflyttes til samme uddannelse på en anden institution uden at der skal foretages en konkret individuel meritvurdering.

- **Merit på meritpædagog- og meritlæreruddannelsen**

Meritpraksis på meritpædagog- og meritlæreruddannelsen behandles ikke i denne evaluering.

- **Merit på universiteterne**

Da evalueringen omhandler merit på erhvervsakademier og professionshøjskoler, behandles merit på universiteterne ikke.

- **Merit i videreuddannelsessystemet for voksne (VfV)**

Da evalueringen omhandler merit på erhvervsakademier og professionshøjskoler, behandles merit i VfV ikke.

Evalueringen anerkender at realkompetencevurdering, forhåndsmerit og administrativ merit er meritformer der er væsentlige for uddannelsessystemets funktion selvom de ikke indgår i denne undersøgelse.

3.3 Ekspertgruppe og projektgruppe

Denne evalueringsrapport er udarbejdet af en projektgruppe på EVA. Projektgruppen har haft ansvaret for den samlede evaluering, har udarbejdet rapporten og har i øvrigt haft det praktiske og metodiske ansvar for projektet. En ekspertgruppe har med udgangspunkt i evalueringens formål haft ansvaret for evalueringens faglige vurderinger og anbefalinger. De faglige vurderinger udtrykker ekspertgruppens samlede holdning.

[1] *Forhåndsmerit er en forhåndsgodkendelse af at den studerende vil kunne fritages for dele af en uddannelse hvis vedkommende gennemfører et kommende studieophold i udlandet eller ved en anden dansk uddannelsesinstitution (kilde: www.iu.dk).*

Ekspertgruppen består af:
- Suzanne Anthony, kvalitetskoordinator og underviser på Erhvervsakademi Dania
- Gert Fosgerau, uddannelsesdirektør for Campus Storstrøm på University College Sjælland
- Tobias Holst, studerende på læreruddannelsen Blaagaard/KDAS på Professionshøjskolen UCC og forretningsudvalgsmedlem i Lærerstuderendes Landskreds
- Lone Sandahl Løndal, chefsygeplejerske på Sygehus Thy-Mors
- Palle Rasmussen, professor i uddannelses- og læringsforskning ved Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi på Aalborg Universitet.

Medlemmerne af ekspertgruppen beskrives nærmere i appendiks A.

Følgende medarbejdere fra EVA har deltaget i projektet:
- Evalueringskonsulent Martin Sørensen (projektleder fra medio maj 2010)
- Evalueringskonsulent Grith Zickert (projektleder til medio maj 2010)
- Evalueringskonsulent Thomas Rasmussen.

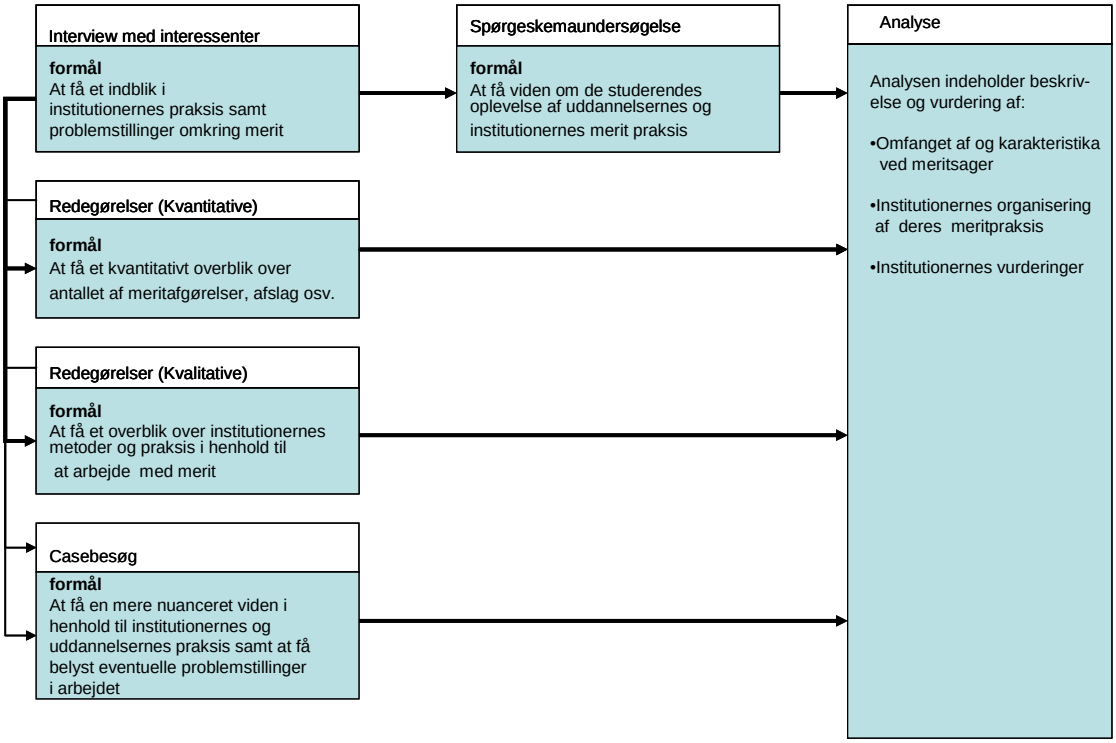
EVA's forslag til sammensætningen af ekspertgruppen har været i høring hos erhvervsakademierne og professionshøjskolerne, og institutionerne har haft mulighed for at gøre indsigelse, hvilket dog ikke er sket.

3.4 Dokumentation og metode

I det følgende beskriver vi undersøgelsens metode. Den omfatter både kvantitative og kvalitative elementer for at sikre at evalueringens emne bliver belyst bedst muligt.[2] Dokumentationen er indsamlet i perioden januar-juni 2010, og figur 1 illustrerer hvilke metodeelementer der indgår i projektet:

[2] Det var oprindeligt hensigten at evalueringen tillige skulle undersøge forskelle og ligheder mellem afgørelser på institutionerne og afgørelser i Kvalifikationsnævnet som er klageinstans for meritsager. Kvalifikationsnævnet har dog kun behandlet to meritsager i 2009, og de omhandlede begge meritlæreruddannelsen. Med kun to sager er datagrundlaget for en analyse alt for spinkelt, og desuden er meritlæreruddannelsen ikke inkluderet i evalueringen.

Figur 1
Projektdesign

Nedenfor følger en mere detaljeret beskrivelse af de enkelte datakilder og aktiviteter.

Interview med interessenter

Vi indledte evalueringen med at interviewe relevante repræsentanter for erhvervsakademier, professionshøjskoler, studenterorganisationer, Undervisningsministeriet og Styrelsen for International Uddannelse for at identificere centrale temaer og problemstillinger i forhold til meritpraksis på erhvervsakademierne og professionshøjskolerne. Herigennem har vi opnået viden til bl.a. at kunne kvalificere arbejdet med spørgerammen til institutionernes egen redegørelse og spørgeskemaundersøgelsen.

Redegørelser fra institutionerne om egen praksis

Vi har bedt institutionerne om at udarbejde korte, faktuelle kvantitative og kvalitative redegørelser om deres meritpraksis (herefter refereret til som redegørelserne). Redegørelserne giver et overblik over omfanget af afgørelser og karakteristika ved den konkrete meritpraksis.

Fra institutionernes redegørelser har vi opnået kvantitativ viden om meritpraksis på erhvervsakademierne og professionshøjskolerne, herunder viden om:

- I hvilket omfang ansøgerne får merit
- Hvor mange studerende der klager over institutionernes meritafgørelser
- I hvilket omfang institutionerne omgør deres afgørelser på baggrund af klager fra de studerende
- Hvilke uddannelser der bliver søgt merit for.

Desuden har institutionernes redegørelser givet et kvalitativt billede af:

- Institutionernes procedurer for ansøgning om og tildeling af merit
- Institutionernes aftaler om merit med andre institutioner
- Institutionernes overvejelser om hensynet til faglighed og fleksibilitet.

Spørgeskemaundersøgelse

Vi har gennemført en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse blandt studerende der har søgt merit på en erhvervsakademi- eller professionsbacheloruddannelse. Spørgeskemaundersøgelsen har haft til formål at indsamle viden om gennemskueligheden af og de studerendes tilfredshed med meritsystemet. Spørgeskemaet blev sendt ud til alle de studerende der søgte merit i 2009. Undersøgelsen havde en svarprocent på 44.

Casebesøg

Endelig har vi gennemført casebesøg på fire institutioner og otte forskellige uddannelser. Formålet med besøgene var at opnå viden om hvordan udvalgte institutioner arbejder med behandling af meritsager. Vi belyste bl.a. hvilke forhold der bliver lagt til grund for meritvurderingerne på den enkelte uddannelse. Derudover spurgte vi ind til nogle af de oplysninger institutionerne havde givet i deres redegørelser. De fire casebesøg fandt sted på:

- Erhvervsakademiet Lillebælt (Professionsbacheloruddannelsen som bygningskonstruktøruddannelsen og erhvervsakademiuddannelsen som procesteknolog)
- Erhvervsakademi Århus (erhvervsakademiuddannelsen inden som jordbrugsteknolog og professionsbacheloruddannelsen som bygningskonstruktør)
- University College Syddanmark (professionsbacheloruddannelsen som lærer og bioanalytikker)
- VIA University College (professionsbacheloruddannelserne som pædagog og i offentlig administration).

3.5 Rapportens opbygning

Rapporten indeholder fire hovedkapitler, og i det følgende vil kapitlerne og deres indbyrdes sammenhæng blive beskrevet. I kapitel 4 og 5 indgår anbefalinger fra ekspertgruppen.

I kapitel 3 viser vi at merit er med til at understøtte fleksibilitet i uddannelsessystemet. Konklusionen bliver underbygget af det nationale billede af meritsager som institutionernes egne redegørelser giver, og som viser at 95 % af de studerende der søger, også får merit. Derudover viser redegørelserne at meritsagerne hovedsagelig finder sted på professionsbacheloruddannelserne, og at studerende på disse udgør en relativt lille del af den samlede bestand.

I kapitel 4 viser vi at institutionerne i mange tilfælde ikke har organiseret deres meritpraksis i et enstrenget system. Dette skyldes primært at ansvaret for meritsagerne på alle institutioner ligger decentralt på uddannelser der har varierende meritpraksis. Derudover viser kapitlet på baggrund af data fra evalueringens spørgeskemaundersøgelse at det er lykkedes institutionerne at skabe tilfredshed blandt de studerende når det handler om muligheden for at få information om merit. Det har ligeledes vist sig at institutionerne har en hurtig sagsbehandling.

I kapitel 5 viser vi at institutionerne i mange tilfælde lægger forskellige kriterier til grund for deres meritvurderinger, og dermed er der risiko for at meritafgørelser ikke træffes på et ensartet grundlag. Vi viser også at der i uddannelsernes organisering af undervisning er indlejrede udfordringer i forhold til at træffe afgørelser om merit.

Kapitel 6 er et oplæg til hvordan institutionerne fremover kan arbejde med deres meritpraksis. Vi viser at institutionerne kan arbejde på tre områder for at udvikle deres meritpraksis i positiv retning. I arbejdet med merit kan institutionerne med fordel udvikle kommunikationen til de studerende og deres sagsbehandling og evalueringspraksis.

4 Merit og fleksibilitet

Dette kapitel viser at langt de fleste studerende der søger merit, også får det. Det er hovedkonklusionen på baggrund af institutionernes egne redegørelser om meritafgørelser i 2009. Kapitlet giver dermed et overblik over meritafgørelserne på erhvervsakademierne og professionshøjskolerne i Danmark. Kapitlet viser yderligere at det hovedsagelig er studerende på professionsbacheloruddannelserne der efterspørger merit, og at den samme grad af efterspørgsel ikke findes blandt studerende på erhvervsakademiuddannelserne. Kapitlet viser dog også at der er meget få meritsager i forhold til uddannelsernes bestand af studerende. Det sætter spørgsmålstegn ved om der kan gives merit til flere studerende end tilfældet er på nuværende tidspunkt.

4.1 95 % af de studerende der søger merit, får merit

Tabel 1 viser at hovedparten af de studerende der ansøger om merit, får deres ansøgninger godkendt.

På professionsbacheloruddannelserne er der blevet givet merit i 554 sager og afslag i 26 sager. På erhvervsakademiuddannelserne er der blevet givet merit i alle seks sager. I 2009 var der samlet set i alt 590 meritsager på professionsbacheloruddannelserne og erhvervsakademiuddannelserne, hvilket betyder at andelen af godkendte meritsager er 95 %.

Tabel 1
Merit på professionshøjskoler og erhvervsakademier

	Meritsager i alt	Afslag	Godkendelse
Professionsbacheloruddannelse	584	26	554
Erhvervsakademiuddannelse	6	-	6
Total	590	26	560

Kilde: Institutionernes redegørelser for 2009. EVA 2010

Flest meritsager på professionsbacheloruddannelserne
Tabellen viser også at meritsagerne primært finder sted på professionsbacheloruddannelserne. I 2009 var der 573 meritsager på professionshøjskolerne, mens erhvervsakademierne behandlede 17 sager. Ses der mere specifikt på erhvervsakademiernes meritsager, fremgår det at kun 6 ud af de 17 meritsager hører under erhvervsakademiuddannelserne. De resterende 11 sager finder sted på professionsuddannelsen som bygningskonstruktør og professionsuddannelsen i optometri. Det betyder at 98 % af meritsagerne foregår på professionsbacheloruddannelser.

Den store forskel i antallet af meritsager mellem uddannelser på erhvervsakademiniveau og uddannelser på professionsbachelorniveau kan ifølge interviewene med uddannelsesledere og studievejledere på erhvervsakademiuddannelserne muligvis forklares med at erhvervsakademiuddannelserne er korte – typisk toårige forløb. Idet uddannelserne er så korte, kan der i mange tilfælde ikke gives meget studietidsforkortende merit. Derudover er undervisningen ofte tilrettelagt som tværfaglig undervisning, hvilket også kan begrænse muligheden for at give merit[3]. Nogle studerende vælger nemlig bevidst ikke at søge merit fordi de hverken vil gå glip af det sociale miljø på uddannelsen eller af undervisningen.

De studerende får den merit de søger
Ud over at 95 % af de studerende får merit når de ansøger om det, viser spørgeskemaundersøgelsen blandt de studerende at 92 % har fået den merit de søgte, og at 8 % har fået delvis merit. Alle disse resultater viser at merit er med til at skabe fleksibilitet, især på professionsbacheloruddannelserne.

Der bliver også givet administrativ merit
Ud over de 560 studerende der har fået merit på baggrund af en konkret afgørelse, har 143 studerende fået merit ved at blive administrativt overført fra en uddannelse til en anden. De administrative afgørelser er ikke medtaget i denne opgørelse af meritsager.

4.2 Der bliver givet mest studietidsforkortende merit
Tabel 2 viser hvordan meritsagerne fordeler sig i henhold til om der bliver givet studietidsforkortende merit, eller om der ikke gør. Der bliver givet mest studietidsforkortende merit, hvilket vil sige i 59 % af tilfældene.

[3] *Se kapitel 6 for en yderligere uddybning af problemstillingen.*

Tabel 2
Studietidsforkortende merit

	Antal	Procent
Der **blev givet** studietidsforkortende merit	345	59 %
Der **blev ikke givet** studietidsforkortende merit	217	37 %
Der blev ikke givet merit	21	4 %
Total	583	100 %

Kilde: Institutionernes redegørelser for 2009. EVA 2010

Når en studerende ikke får studietidsforkortende merit, får vedkommende i stedet skemafri perioder og dermed mindsket arbejdsbelastningen.

Merit giver de studerende øget fleksibilitet i deres uddannelsesforløb
De oplysninger der fremgår af ovenstående tabel, er interessante når de sammenholdes med spørgeskemaundersøgelsens oplysninger om hvad der har motiveret de studerende til at søge merit. Spørgeskemaundersøgelsen viser at 73 % af de studerende i høj grad eller i nogen grad har søgt merit for at få forkortet deres studietid, hvilket fremgår af tabel 3, og at 57 % i høj grad eller i nogen grad søgte merit for at mindske arbejdsbelastningen, se tabel 4.

Tabel 3
Jeg søgte om studieforkortende merit

	Antal	Procent
I høj grad	142	58 %
I nogen grad	36	15 %
I mindre grad	15	6 %
Slet ikke	50	21 %
Total	243	100 %
Ubesvaret	17	
Total	260	

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt de studerende der har fået merit i 2009, EVA 2010.

Tabel 4
Jeg søgte merit for at mindske arbejdsbelastningen

	Antal	Procent
I høj grad	77	35 %
I nogen grad	49	22 %
I mindre grad	35	16 %
Slet ikke	60	27 %
Total	221	100 %
Ubesvaret	39	
Total	260	

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt de studerende der har fået merit i 2009, EVA 2010.

De to spørgsmål har ikke været gensidigt udelukkende i spørgeskemaundersøgelsen, og de studerende har derfor haft mulighed for at vælge begge svarkategorier. Nogle studerende har sandsynligvis været motiveret til at søge af begge grunde. Det viser at merit kan være værdifuldt for de studerende både fordi studietiden kan forkortes, og fordi det kan føre til skemafri perioder og dermed et mindsket arbejdspres.

4.3 Hvad bliver der givet merit for, og på hvilken baggrund bliver der søgt merit?

Dette afsnit belyser hvad der bliver givet merit for, hvor stor en del af praktikken der bliver givet merit for, og på hvilken baggrund der bliver søgt merit.

Tabel 5
Hvor stor en del af den teoretiske undervisning blev der givet merit for?

	Antal	Procent
Dele af et fag	14	2 %
Et helt fag	111	19 %
Et helt modul eller semester	75	13 %
Flere fag	54	9 %
Flere moduler eller semestre	190	33 %
Ingen merit for teoretisk undervisning	142	25 %
Total	586	100 %

Kilde: Institutionernes redegørelser for 2009. EVA 2010

I tabellen ses det at de fleste studerende får merit i kategorien "et helt modul eller semester" eller "flere moduler eller semestre". Sammenlagt fik 46 % af de studerende merit i disse kategorier. De studerende der ikke fik merit for den teoretiske undervisning, udgør den næststørste gruppe (25 %).

Af tabel 6 fremgår det at over halvdelen af de studerende (56 %) fik merit for enten flere praktikforløb eller et helt praktikforløb.

Tabel 6
Hvor stor en del af praktikken fik den studerende merit for?

	Antal	Procent
Alle praktikforløb på uddannelsen	2	0 %
Dele af et praktikforløb	50	9 %
Flere praktikforløb	267	45 %
Hele praktikforløbet	66	11 %
Ingen merit for praktikforløb	191	32 %
Total	576	98 %

Kilde: Institutionernes redegørelser for 2009. EVA 2010

Tabel 7
Baggrund for meritansøgning

	Antal	Procent
Beskæftigelse	76	13 %
Erhvervsakademiuddannelse	60	10 %
Erhvervsakademiuddannelse og beskæftigelse	10	2 %
Professionsbacheloruddannelse	359	61 %
Professionsbacheloruddannelse og beskæftigelse	7	1 %
Universitetsuddannelse (bachelor- eller kandidatniveau)	78	13 %
Universitetsuddannelse (bachelor- eller kandidatniveau) og beskæftigelse	2	0 %

Fortsættes næste side…

… fortsat fra forrige side

	Antal	Procent
Kortere kurser, videregående voksen-uddannelse eller diplomuddannelse	7	1 %
Kortere kurser, videregående voksen-uddannelse, diplomuddannelse og beskæftigelse	1	0 %
Total	590	100 %

Kilde: Institutionernes redegørelser for 2009. EVA 2010

Af tabel 7 fremgår det at 61 % af de studerende der søger merit, gør det på baggrund af en professionsbacheloruddannelse. En mindre andel studerende søger på baggrund af beskæftigelse (13 %), på baggrund af en universitetsuddannelse (13 %) eller på baggrund af en erhvervsakademiuddannelse (10 %). Tabellen viser også at det er mest almindeligt at søge merit på baggrund af uddannelse frem for beskæftigelse eller uddannelse og beskæftigelse. Kun 3,5 % søger merit på baggrund af både uddannelse og beskæftigelse.

4.4 Meritsager fordelt på institutionerne

Tabel 8 viser hvordan de enkelte meritsager har fordelt sig på institutionerne. Af tabellen fremgår det at det i langt overvejende grad er professionshøjskolerne der har meritsagerne.

Tabel 8
Antallet af ansøgninger om merit fordelt på institutioner

	Antal
VIA University College	160
Professionshøjskolen Metropol	132
University College Lillebælt	85
University College Sjælland	61
University College Syd	38
Professionshøjskolen UCC	38
University College Nordjylland	31
Professionshøjskolen University College Vest	20
Danmarks Medie- og Journalisthøjskole	8
Subtotal professionshøjskolerne	**573**

Fortsættes næste side…

... fortsat fra forrige side

	Antal
Erhvervsakademiet Lillebælt	8
Erhvervsakademi Århus	5
Københavns Erhvervsakademi	3
Erhvervsakademiet Copenhagen Business	1
Erhvervsakademi Dania	0
Erhvervsakademi SydVest	0
Erhvervsakademi Kolding	0
Erhvervsakademi Sjælland	0
Erhvervsakademi MidtVest	0
Subtotal erhvervsakademierne	**17**
Total	590

Kilde: Institutionernes redegørelser for 2009. EVA 2010

4.5 Det er uklart om flere studerende kan få merit

Denne evaluering har ikke klarlagt om merit kan gives til flere studerende end det er tilfældet på nuværende tidspunkt. Evalueringen har dog afdækket to forhold der henleder opmærksomheden på om flere studerende kan få merit. Det ene forhold er at de studerende selv vælger merit fra, og det andet er at relativt få studerende søger merit i forhold til bestanden af studerende på uddannelserne.

De studerende vælger merit fra

Det første forhold der henleder opmærksomheden på om flere studerende kan få merit, fremgik af interviewene med studielederne og studievejlederne på erhvervsakademierne. De mente at en mulig forklaring på de få meritsager på erhvervsakademierne er at de studerende selv vælger ikke at søge merit fordi uddannelserne i forvejen er så korte. I den forbindelse oplever de at de studerende ikke har lyst til at gå glip af undervisningen og det sociale element i uddannelsen. Dette forhold oplever studievejlederne på professionsbacheloruddannelserne dog også. Det tyder på at der er en tendens til at visse studerende ikke kan se fordelen ved at søge merit og dermed ikke søger selvom de er berettiget til det.

Meritsagerne udgør en lille andel af den samlede bestand af studerende

Det andet forhold der henleder opmærksomheden på om flere studerende kan få merit, fremgår når antallet af meritsager sammenlignes med bestanden af studerende på professionsbacheloruddannelserne. Tabel 9 viser bestanden af studerende på de fem professionsbacheloruddannelser

med det største optag i 2008 og hvor stor en procentdel meritsagerne på de forskellige uddannelser udgør af bestanden.

Tabel 9
Meritsager på de fem største professionsbacheloruddannelser*

Uddannelse	Bestand	Meritsager	Godkendte meritsager	Godkendte meritsager i %
Pædagog	15.351	102	95	0,6 %
Lærer	12.718	54	49	0,4 %
Sygeplejerske	9.119	323	317	3,0 %
Ingeniør***	6.275	1	1	0,0 %**
Socialrådgiver	3.498	32	32	0,9 %

Samlet bestand af studerende på alle landets professionsbacheloruddannelser i 2008: 62.460.

** Vær opmærksom på at vi her sammenholder bestanden af studerende på professionsbacheloruddannelser i 2008 med antallet af meritsager i 2009. Vi vurderer at bestanden i 2008 godt kan sammenholdes med antallet af meritsager i 2009, da bestanden af studerende har været relativt stabil det sidste år.*
*** Tallet er mindre end 1 promille.*
**** Tallene dækker over alle ingeniøruddannelserne på professionsbachelorniveau.*
Kilde: www.uvm.dk og indsendte skemaer fra institutionerne.

Tabellen viser at kun en relativt lille andel af de studerende på professionsbacheloruddannelserne søger merit. På den baggrund er det ikke muligt at fastslå om alle de studerende der er berettiget til merit, også søger det. På grund af det relativt lille antal studerende der søger merit, er det værd at være opmærksom på om andelen af studerende der kunne søge merit, er større.

4.6 Klager i Kvalifikationsnævnet

Da 95 % af meritansøgerne ender med at få godkendt deres ansøgning om merit, er grundlaget for klager lille. Derfor ser det på nuværende tidspunkt ikke ud til at Kvalifikationsnævnet har et stort potentiale for at påvirke praksis for merit på uddannelserne. I løbet af 2009 blev der dog ifølge institutionernes redegørelser registreret to klager, hvoraf den ene endte i Kvalifikationsnævnet. Af Kvalifikationsnævnets hjemmeside fremgår det dog at nævnet modtog to klager i 2009, begge fra studerende på meritlæreruddannelsen. Uoverensstemmelsen kan højst sandsynligt forklares som en registreringsfejl hos institutionerne. Dvs. at Kvalifikationsnævnet ikke har modtaget nogen klagesager i 2009 fra de meritansøgere som vi har behandlet.

Især ét forhold antyder dog at dette ikke er det fuldstændige billede. Institutionernes redegørelser viser at kvaliteten af institutionernes klagevejledning er svingende. Nogle steder er klagevej-

ledningen endnu ikke en fast del af praksis. Hvis de studerende ikke bliver gjort opmærksom på mulighederne for at klage over meritafgørelsen, har det naturligvis indflydelse på antallet af klager til Kvalifikationsnævnet.

5 Institutionernes organisering af meritpraksis

Dette kapitel viser at institutionerne fortolker lovgrundlaget for organiseringen af meritpraksis forskelligt. Næsten alle institutionerne har det til fælles at de organiserer deres praksis decentralt, og derved har de tildelt de enkelte uddannelser det fulde ansvar for at organisere behandlingen af meritsager. Det har den konsekvens at institutionerne ikke er i stand til at skabe et enstrenget system der kan sikre ensartede afgørelser. Dette kan konstateres på baggrund af institutionernes egne redegørelser. Kapitlet inddrager også data fra spørgeskemaundersøgelsen blandt de studerende der bl.a. viser at det er lykkedes at skabe tilfredse studerende gennem indsatser der øger gennemskueligheden af meritsystemet. Til sidst viser kapitlet at institutionerne har en hurtig sagsbehandling.

5.1 Decentral organisering udfordrer princip om ensartet behandling af meritsager

Erhvervsakademierne og professionshøjskolerne har ifølge redegørelserne næsten alle organiseret deres meritpraksis decentralt, dvs. på uddannelsesniveau, ved at placere retten til at træffe afgørelser om merit på uddannelserne. Sammen med retten til at træffe beslutninger i meritsagerne er pligten til at organisere procedurerne for behandling af merit udlagt til uddannelserne.

Redegørelserne viser at institutionerne har næsten enslydende begrundelser for at placere beslutningskompetencen på uddannelsesniveau. En begrundelse der går igen hos institutionerne, er at enhver behandling af en sag om merit inkluderer et fagligt skøn, og den faglige kompetence til at foretage dette skøn befinder sig på uddannelsesniveau. På uddannelserne er der et tilbundsgående kendskab til studieordningen, studiets opbygning, læringsmål, undervisningsformer, praktik mv. Derfor er uddannelserne også bedst egnede til at foretage de faglige vurderinger.

Der er dog nogle væsentlige udfordringer forbundet med institutionernes decentrale organisering af behandlingen af meritsager. Den decentrale organisering betyder at implementeringen af et

enstrenget system til behandling af meritsager vanskeliggøres. Det skyldes at den decentrale forankring ikke kan sikre at meritsager bliver behandlet ensartet på tværs af uddannelser på den enkelte institution. En central koordinering eller styring af hvordan behandlingen af meritsager foregår, skaber meget større sandsynlighed for ensartethed i behandlingen så den enkelte uddannelse ikke handler autonomt, men derimod tilpasser sin praksis til resten af institutionen.

Fokus på tre initiativer som kan styrke ensartet behandling af meritsager
Redegørelserne peger på tre områder der er centrale for institutionernes praksis når de skal sikre en ensartet behandling af meritsager. På to af områderne har institutionerne store udfordringer i forhold til at understøtte en ensartet praksis, mens de på ét område har gode forudsætninger for at sikre en ensartet praksis. I det følgende vil vi vise hvordan institutionerne arbejder med tre områder som alle potentielt kan understøtte princippet om ensartet behandling af meritsager inden for den enkelte institution. De tre områder er:

- Fælles procedurer
- Videndeling
- Registrering af relevant information.

Mangel på fælles procedurer giver uensartet behandling af meritsager
Som følge af den decentrale organisering har institutionerne forskellige procedurer for behandlingen af sager om merit på de enkelte uddannelser. Konsekvensen af de forskellige procedurer er at behandlingen af meritsager varierer mellem uddannelserne på den enkelte institution. Det varierer eksempelvis hvordan de studerende informeres om muligheden for merit.

Det skal bemærkes at nogle få institutioner er begyndt at formulere fælles procedurer på tværs af institutionens uddannelser. Ingen har dog endnu implementeret fælles procedurer.

Fordelen ved fælles procedurer er at uddannelserne har det samme grundlag for behandling af meritsager, og derved vil sandsynligheden for en mere ensartet praksis øges betydeligt. Som følge deraf vil tilliden til de konkrete vurderinger blive styrket.

Ekspertgruppen anbefaler:

- Institutionen skal indføre fælles procedurer for alle uddannelser.

Videndeling giver mulighed for ensartet behandling af meritsager
Redegørelserne og casebesøgene viser at institutionerne i et vist omfang har gode forudsætninger for videndeling om merit. På mange institutioner deltager studievejlederne på de enkelte ud-

dannelser i netværk på tværs af uddannelser og institutioner for bl.a. at diskutere hvordan der tildeles merit. Eksempelvis arbejder fysioterapeutuddannelsen meget på at opnå en ensartet meritpraksis. Dette gøres med udgangspunkt i den nationale studieordning i forhold til både optagelse og meritgivning på studiet. Ud over at udveksle erfaringer fastlægger netværkene retningslinjer for specielle uddannelsesforløb der kan være adgangsgivende til erhvervsakademiernes uddannelser.

Videndeling giver de deltagende parter et indblik i hvordan behandlingen af merit foregår andre steder. Det er essentielt med videndeling mellem uddannelserne på den enkelte institution hvis institutionen skal leve op til kravet om ensartethed i behandlingen af meritsager.

Der kan derfor argumenteres for at videndeling er vigtigst mellem ens uddannelser på den samme institution. Det må eksempelvis ikke ske at en studerende der søger merit på to forskellige læreruddannelser på samme institution, får to forskellige afgørelser blot fordi der er ansøgt om merit på forskellige uddannelser. Institutionerne skal som minimum sikre en ensartet praksis på ens uddannelser. Men de enkelte uddannelser kan også med fordel videndele om deres meritpraksis på tværs af institutioner for at minimere forskelle i behandlingen på ens uddannelser på forskellige institutioner, og for at få inspiration til at videreudvikle egen meritpraksis.

Ekspertgruppen anbefaler:

- Institutionen bør sikre videndeling mellem:
  - ens uddannelser på den enkelte institution
  - ens uddannelser på forskellige institutioner

Fokus på registrering af merit giver et godt grundlag for at udvikle praksis
Institutionernes redegørelser viser at praksis for registrering af indkomne meritansøgninger og afgørelser i ansøgningerne varierer fra institution til institution. Nogle institutioner har ingen registreringspraksis, andre har en decentral registreringspraksis hvor uddannelserne selv bestemmer hvad der registreres, mens nogle få har en centralt koordineret registreringspraksis.

Den decentrale praksis betyder at registreringen af meritsager og afgørelser er knyttet til det enkelte uddannelsesniveau, og dermed er der fra centralt hold ikke direkte adgang til oplysningerne. Derudover betyder det at der på samme institution kan være forskel på hvordan de enkelte uddannelser registrerer meritsager. For nogle institutioners vedkommende bliver det umuligt fra centralt hold at foretage opgørelser over institutionens samlede omfang af meritsager mv.

Nogle institutioner planlægger at implementere en fælles registreringspraksis hvor data kan tilgå centralt hold, mens andre institutioner vurderer at antallet af meritsager er så lavt at en sådan registrering vil blive for stort et arbejde. Flere institutioner tilkendegiver dog at det i tilfælde af flere meritansøgninger vil være interessant at registrere fx hvad der søges merit til, hvem der får merit, og hvilket eksamensgennemsnit de studerende har opnået.

Den mangelfulde eller direkte fraværende registreringspraksis betyder at uddannelserne og institutionerne går glip af en stor mængde relevant viden om studerende der har fået merit. Denne viden ville kunne bruges til at gennemføre grundigere analyser af om praksis på ens uddannelser er ensartet, hvad der eksempelvis karakteriserer en studerende der har fået merit mv. En større viden om omfanget af meritsager på de enkelte uddannelser vil fx kunne belyse om der er særlige udfordringer ved meritgivning på bestemte uddannelser.

Ekspertgruppen anbefaler:

- Institutionen bør registrere viden om indkomne meritansøgninger og meritafgørelser. Institutionen kan eksempelvis registrere:
  - Blev der givet merit?
  - Hvad blev der givet merit for og til?
  - Var meritten studietidsforkortende?

5.2 Der arbejdes på at sikre gennemskuelighed, men der er plads til forbedringer

Institutionerne skal have et system til behandling af merit der er gennemskueligt og sammenhængende. I dette afsnit viser vi hvordan institutionerne tager mange initiativer til at sikre gennemskuelighed. Mange af disse initiativer vurderes positivt af de studerende, hvilket vidner om at institutionerne i stort omfang har succes med at implementere gennemskuelighed i behandlingen af merit. På nogle institutioner er grundlaget for meritafgørelser dog ikke gennemskueligt, da de studerende hverken modtager en skriftlig begrundelse ved afslag på merit eller en klagevejledning.

Procedurer for behandlingen af merit gøres gennemskuelige via skriftligt materiale
Redegørelserne og casebesøgene viser at de initiativer der er taget for at sikre gennemskuelighed, er forankret på de enkelte uddannelser. Gennemskueligheden knytter sig til den enkelte uddannelse på grund af den decentrale organisering.

På trods af at gennemskueligheden er knyttet til de enkelte uddannelser, er der dog en række fællestræk på tværs af uddannelserne. For det første findes der information om behandlingen af meritsager på langt de fleste uddannelsers hjemmesider. På hjemmesiderne har uddannelserne eksempelvis beskrevet deres procedurer for behandling af meritsager. For det andet informerer de fleste uddannelser allerede på et tidligt tidspunkt de nye studerende om muligheden for at søge merit. For det tredje har alle uddannelser på erhvervsakademierne og professionshøjskolerne en studievejledning der har det overordnede ansvar for at kunne informere om merit gennem individuelle samtaler.

Uddannelserne benytter sig primært af de samme tre typer af aktiviteter for at sikre gennemskuelighed:

1 Uddannelsens hjemmeside
2 Skriftlig information
3 God studievejledning.

På tværs af uddannelser og institutioner varierer det dog hvordan de enkelte aktiviteter vægtes, og hvordan de gennemføres. Nogle uddannelser bruger tid på at oplyse om muligheden for at søge merit. Det foregår eksempelvis på orienteringsmøder, ved studievejledningsarrangementer og i forbindelse med uddannelseskaravaner. Andre uddannelser bruger ikke tid på at informere om muligheden for at få merit.

Manglende klagevejledning hindrer gennemskuelighed

Nogle uddannelser forsøger at sikre gennemskuelighed ved at fokusere på at gøre afgørelsesbrevet og den vedlagte klagevejledning mere informativ. Af redegørelserne fremgår det dog at langt fra alle uddannelser sender en klagevejledning sammen med afgørelsesbrevet. Manglen på klagevejledning forekommer til trods for at uddannelserne har pligt til det i tilfælde af at de studerendes ansøgning ikke fuldt ud imødekommes. Det kan for det første være svært for de studerende at gennemskue at der er en klagemulighed når klagevejledningen ikke vedlægges afgørelsesbrevet. For det andet er det problematisk fordi det er et brud på forvaltningslovens forskrifter om at afgørelser der ikke fuldt ud imødekommer meritansøgeren, skal begrundes og ledsages af en klagevejledning. Klagevejledningen skal angive klageinstans og oplyse om fremgangsmåden ved indgivelse af klage, herunder eventuelle tidsfrister (se LOV nr. 571 af 19.12.1985, kapitel 7).

Ekspertgruppen anbefaler:

- Institutionen skal altid sende et afgørelsesbrev til meritansøgeren med en begrundelse og en klagevejledning når meritansøgninger delvist eller ikke imødekommes.

5.3 De studerende er generelt tilfredse med informationskilderne

Redegørelserne giver ikke mulighed for at vurdere om det lykkes for de enkelte uddannelser at gøre ansøgningsprocessen gennemskuelig. Til gengæld vil data fra spørgeskemaundersøgelsen om de studerendes tilfredshed blive brugt som en indikator på meritbehandlingens grad af gennemskuelighed. Derfor vil vi i dette afsnit fremlægge de studerendes oplevelser af institutionernes indsatser.

De studerende benytter institutionens primære informationskanaler

Mange af de studerende har søgt information om merit gennem skriftligt materiale, på hjemmesider og hos studievejlederen på uddannelserne. 51 % har benyttet sig af uddannelsens hjemmeside, intranet eller andet skriftligt materiale, og 55 % har benyttet studievejlederen på uddannelsen. Redegørelserne viser at det netop også er disse informationskanaler som institutionerne i særlig grad satser på. Her har institutionerne haft succes med at skabe overensstemmelse mellem de informationskilder som de studerende vælger, og de informationskanaler som institutionen benytter sig af i forhold til merit.

Tabel 10
Hvilke informationskilder har du benyttet i forbindelse med din meritsøgning?

	Antal	Procent
Uddannelsens hjemmeside eller intranet eller andet skriftligt materiale	132	51 %
Studievejlederen på min uddannelse	143	55 %
Den centrale studievejledning på uddannelsesinstitutionen	35	14 %
Andre studerende på uddannelsen	21	8 %
Ingen	17	7 %
Andet	17	7 %
Total	365	142 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt de studerende der har fået merit i 2009. EVA 2010

Respondenterne har kunnet sætte flere kryds, og derfor summerer procenttallene op til mere end 100 %.

De studerende er tilfredse med det skriftlige materiale og vejledningen

De studerende er udpræget tilfredse både med det skriftlige materiale og med den vejledning de har fået. 81 % af de studerende har svaret at de er meget tilfredse, tilfredse eller overvejende tilfredse med det skriftlige materiale, og 87 % har på tilsvarende vis svaret at de har fået den vejledning de havde brug for. Tilfredsheden gælder både studerende der har fået merit, og stude-

rende der har fået afslag på merit. Selvom disse tal viser at de studerende er tilfredse med den tilgængelige information, kan der dog stadig være behov for at uddannelserne øger mængden og højner kvaliteten af den tilgængelige information.

Det er vigtigt at være opmærksom på at de studerendes positive oplevelse af meritsystemets gennemskuelighed ikke nødvendigvis er en indikator på at institutionernes informationsniveau er tilstrækkeligt. De studerendes tilfredshed skal måske nærmere ses som et udtryk for at deres behov for viden er blevet imødekommet. Spørgsmålet er dog om de studerendes vurdering af behovet er den rette parameter at sætte gærdehøjden efter, da der er risiko for at de studerende ikke er i stand til selv at vurdere deres grad af viden om meritsystemet. De studerende har principiel interesse i at få al information om deres rettigheder når de søger merit, da muligheden for at opretholde et gennemskueligt system ellers forværres.

Ekspertgruppen anbefaler:

- Institutionen bør undersøge hvilken skriftlig information de studerende har brug for i forbindelse med deres meritansøgning.
- Institutionen bør på baggrund af undersøgelsen udarbejde standarder for hvilken information der skal være tilgængelig på de enkelte uddannelsers hjemmesider.[4]
- Institutionen bør sikre at de studerende har adgang til alle informationer om deres lovmæssige rettigheder når de ansøger om merit.

De studerende har i overvejende grad let ved at finde information om merit

Spørgeskemaundersøgelsen viser at de studerende i overvejende grad har haft let ved at finde information om merit. De studerende svarer i 68 % af tilfældene at det enten var meget let eller let at finde den information som de havde brug for. Til gengæld har de studerende sværere ved at finde ud af hvad institutionerne lægger vægt på i vurderingen af meritansøgningen. 56 % af de studerende svarer at det enten er meget let eller let at få information om dette, og 24 % af de studerende giver udtryk for at det enten er svært eller meget svært.

[4] For inspiration se Kvalifikationsnævnets hjemmeside: www.iu.dk/anerkendelse/kvalifikationsnaevnet – her har Kvalifikationsnævnet offentliggjort sine afgørelser og fremlagt hvilke oplysninger der efter nævnets mening bør være tilgængelige for offentligheden for at tydeliggøre baggrunden for afgørelserne.

Tabel 11
Hvor let eller svært var det at få information om hvad min uddannelsesinstitution ville lægge vægt på i vurderingen af min meritansøgning, bl.a. i forhold til udformningen og argumentationen?

	Antal	Procent
Meget let	60	24 %
Let	82	32 %
Svært	41	16 %
Meget svært	21	8 %
Ved ikke	51	20 %
Total	255	100 %
Ubesvaret	5	
Total	260	

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt de studerende der har fået merit i 2009. EVA 2010

Gennemskuelighed drejer sig ikke kun om at de studerende skal kunne forstå procedurerne når de søger merit. Det skal også være gennemskueligt for de studerende hvilke dele af meritansøgningen der bliver vægtet i den endelige afgørelse. Det er essentielt at vurderingsgrundlaget er gennemskueligt, da det udgør fundamentet for de studerendes retssikkerhed.

Ekspertgruppen anbefaler:

- Institutionen skal tydeliggøre for de studerende hvad der kan føre til merit.

Institutionen bør offentliggøre på sin hjemmeside hvad der tidligere har ført til merit på de enkelte uddannelser. På den måde har de studerende bedre mulighed for at vurdere om vedkommende er berettiget til merit.

En tydelig ansvarsfordeling

Et blik på tværs af de enkelte institutioner og uddannelser viser at det i betragteligt omfang er de samme personalefunktioner der er inddraget i behandlingen af en meritsag. Som regel er to personalefunktioner inddraget i behandlingen:

- Det er som oftest en studievejleder der har ansvar for behandlingen af meritsagerne og dialogen med de studerende der ønsker at søge merit.
- Det er som oftest en studieleder har det endelige ansvar for at træffe afgørelse i meritsagerne.

Arbejdsfordelingen mellem de to personalefunktioner er at studievejlederne i mange tilfælde står for vejledningen af de studerende og for forberedelsen af den enkelte meritsag, mens studielederne træffer den endelige afgørelse. En af begrundelserne for denne arbejdsfordeling som nævnes i redegørelserne, er at det sikrer at sagsbehandlingen bliver tilstrækkelig oplyst, og at to fagpersoners vurderinger af en sag giver større sikkerhed for at den fagligt rigtige beslutning træffes. I de tilfælde hvor der er tvivl om afgørelsen, inddrages ofte andre fagligt kompetente personer såsom relevante undervisere, den administrative studiechef eller rektor.

På nogle få institutioner træffer studievejlederen selv den faglige afgørelse. I disse situationer får studievejlederen en dobbeltrolle som både vejleder for den studerende og myndighed. Dette kan være problematisk, da det implicerer en potentiel interessekonflikt hos studievejlederen. Det medfører også et problem i forhold til meritsagens gennemskuelighed, da det ikke står klart for den studerende hvem der reelt træffer afgørelse i sagen.

Ekspertgruppen anbefaler:

- Institutionen bør tydeliggøre hvordan ansvarsfordelingen er i forhold til hvem der har beslutte nde myndighed i meritsagen.

5.4 Institutionerne behandler generelt meritsagerne hurtigt

Institutionernes redegørelser viser at den enkelte meritsags behandlingstid varierer meget på tværs af både erhvervsakademier og professionshøjskoler. Især behandlingen af udenlandske meritsager er tidskrævende, da der kan være et stort undersøgelsesarbejde forbundet med at klarlægge om indholdet i de fag, moduler eller semestre der søges merit for, svarer til indholdet i de danske uddannelsers fag, moduler og semestre. Nogle ansøgninger er dog meget hurtige at behandle, da de ligner tidligere behandlede ansøgninger.

Det er forskelligt på tværs af institutionerne hvor lang tid der går fra den studerende har indgivet sin ansøgning til der foreligger en afgørelse. Professionshøjskolerne bruger dog generelt længere tid på at behandle ansøgningerne end erhvervsakademierne. På professionshøjskolerne er der eksempler på en behandlingstid fra en uge og op til tre måneder. På erhvervsakademierne ligger behandlingstiden mere jævnt fordelt på mellem en og to uger. En mulig forklaring på at behandlingstiden på professionshøjskolerne i nogle tilfælde er længere, er at de har flere meritsager, og derfor kan der være flere sager som skal behandles samtidigt. Sammenholdes behandlingstiderne med resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen, svarer 66,5 % af de studerende at de i høj grad

finder sagsbehandlingstiden rimelig, mens 24,6 % svarer at de i nogen grad finder sagsbehandlingstiden rimelig.

Institutionerne har i overvejende grad haft succes med at sikre en hurtig behandling af meritsager på trods af at det kan variere hvor mange arbejdstimer en meritsag kræver. Selvom institutionerne opfylder lovkravet om en hurtig behandlingstid, kunne de med fordel fastsætte en forventet behandlingstid ud fra princippet om gennemskuelighed. Hvis institutionerne informerer om den forventede sagsbehandlingstid, vil det være muligt for de studerende at have en ide om hvorvidt processen forløber som den skal.

Ekspertgruppen anbefaler:

- Institutionen bør fastsætte en standard for behandlingstiden af meritsager, og ansøgerne bør orienteres om denne. Hvis tidsfristen ikke kan overholdes, meddeles det til ansøgerne.

---

6 Faglige vurderinger og professionsidentitet

Kapitel 5 viste at nogle af institutionerne har forskellige tolkninger af loven om merit på erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser. Det fremgår af institutionernes egne redegørelser at institutionerne lægger forskellige forhold til grund for deres vurderinger, og dermed er der risiko for at der træffes forskellige afgørelser i ens meritsager. Det kan i sidste ende underminere tilliden til meritsystemet. Dette kapitel beskriver de konkrete udfordringer som de forskellige fortolkninger af loven fører med sig. Derudover beskriver kapitlet hvordan uddannelsernes tilrettelæggelse af undervisningen kan udfordre de faglige vurderinger.

6.1 Lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser

Dette afsnit behandler de udfordringer der opstår som direkte følge af institutionernes forskellige tolkninger af lovene om erhvervsakademiuddannelserne og professionsbacheloruddannelserne[5]. Vi vil derfor indledningsvis behandle betydningen af de centrale principper i loven for bedre at kunne belyse hvilke udfordringer det kan medføre hvis loven tolkes forskelligt.

Institutionerne skal have et system til behandling af merit der bl.a. sikrer de studerende en ensartet behandling af deres ansøgninger, samtidig med at tilliden til institutionens vurdering og kvaliteten af denne sikres. Det fremgår af henholdsvis bekendtgørelse af lov om erhvervsakademier for videregående uddannelser og lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser. Med andre ord er det meritsystemets opgave at sikre at samfundet og de studerende har tillid til institutionernes meritafgørelser, bl.a. ved at sikre at ansøgningerne om merit behandles ensartet. Et system der sikrer ensartede afgørelser skal principielt sikre at to ens meritsager får en ensartet afgørelse.

[5] Se kapitel 3 om lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser (LOV nr. 207 af 31.3.2008).

De forhold der skal vurderes ensartet, beskrives i lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser (LOV nr. 207 af 31.3.2008). Af loven fremgår det at der skal gives merit på baggrund af dokumenteret gennemført undervisning og beskæftigelse der står mål med de fag, uddannelsesdele og praktikdele der søges merit til. Det beskrives endvidere hvilke forhold der skal lægges til grund for en meritafgørelse. For at meritsystemet kan leve op til princippet om ensartede afgørelser, er det afgørende at institutionerne tilstræber at tolke loven ens og dermed lægger de samme forhold til grund for deres meritafgørelser.

6.2 Loven fortolkes forskelligt

Redegørelserne viser at institutionerne fortolker loven forskelligt og dermed anvender forskellige principper for at give merit. Konsekvensen er at institutionerne utilsigtet afviger fra princippet om ensartede afgørelser.

Forskellige forståelser af loven fører til uensartede afgørelser

Loven anvender betegnelsen "at stå mål med" til at beskrive hvornår der skal gives merit. "At stå mål med" forstås dog ikke ens af institutionerne, idet nogle af institutionerne bruger betegnelsen på to forskellige måder.

Af redegørelserne og casebesøgene fremgår det at institutionerne ofte kobler betegnelsen "at stå mål med" sammen med begrebet "ækvivalens". Ækvivalens betyder at noget har samme værdi. Redegørelserne viser at institutionerne anvender begrebet "ækvivalens" på to måder. For det første i betydningen "at være det samme som" og for det andet i betydningen "at svare til". Når ækvivalens anvendes i betydningen "at være det samme som", vil vurderingen koncentrere sig om hvorvidt det der søges merit for, er lig med det der søges merit til. Anvendes ækvivalens derimod i betydningen "at svare til", koncentrerer vurderingen sig om hvorvidt uddannelseselementerne har samme uddannelsesværdi, og ikke om hvorvidt de er identiske.

I bemærkningerne til lovgrundlaget står der at der skal gives merit hvis uddannelseselementer eller praktik svarer til dokumenteret kvalifikationer og kompetencer. Dermed præciseres det at ækvivalens skal anvendes i betydningen "at svare til", og at en anvendelse af ækvivalens i betydningen "at være det samme som" er for restriktiv.

Varierende fortolkninger af lovens begreber betyder at grundlaget for meritsagernes afgørelser beror på uensartede forudsætninger. For at sikre at afgørelserne i meritsager foretages på samme grundlag, skal lovens centrale begreber forstås ens inden for den enkelte institution.

Ekspertgruppen anbefaler:

- Undervisningsministeriet bør udarbejde en vejledning til hvordan begreberne vedrørende behandlingen af sager om merit skal fortolkes
- Institutionen skal afklare lovgivningens begreber i forhold til praksis, så der på tværs af institutionen sikres en forståelse af hvad begreber som det "at stå mål med", "ækvivalens" og det "at svare til" dækker over i forhold til at foretage de faglige vurderinger.

Helhedsvurderinger kan medføre at loven fortolkes for bredt

Lovgrundlaget giver institutionerne mulighed for at inddrage uddannelsens identitet som kriterium i meritvurderingen. Begrebet "identitet", som fremgår af lovens bemærkninger, erstatter vi med begrebet "professionsidentitet". Dette skyldes at identitet i forhold til erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne er defineret ved den profession eller det erhverv som uddannelsen er rettet imod, og derfor mener vi det er mere præcist at anvende begrebet professionsidentitet. Professionsidentitet må dog ifølge loven kun inddrages i de tilfælde hvor der søges om merit for en hel uddannelse eller centrale dele af en uddannelse[6]. Når institutionerne inddrager professionsidentitet i vurderingerne, kalder de det ofte for en *helhedsvurdering*.

Helhedsvurderinger har konsekvenser for de studerendes retssikkerhed

Flere institutioner angiver i redegørelserne at de foretager helhedsvurderinger. Når institutionerne foretager helhedsvurderinger, lægger de ofte vægt på flere kriterier. Institutionerne anvender ikke kun kriterier som indhold, omfang og niveau, men lægger også vægt på fx professionsfaglighed, professionsidentitet og personlige kompetencer.

Et kriterium som eksempelvis personlige kompetencer udfordrer loven, da et sådant kriterium ikke fremgår eksplicit af loven. Når der inddrages kriterier der ikke er nævnt eksplicit i loven, er det vigtigt at vurderingen begrundes med udgangspunkt i dokumentationen. Grunden til at dette bliver vigtigt er, at det sikrer at vurderingen baserer sig på et nøgternt skøn. For at styrke gennemskueligheden skal det fremgå af afgørelsesbrevet hvilke forhold i dokumentationen der ligger til grund for afgørelsen. Afgørelsesbrevet er den studerendes eneste mulighed for at kunne gennemskue om afgørelsen i vedkommendes meritsag er begrundet fagligt med udgangspunkt i dokumentationen.

[6] *Se appendiks D.*

Professionsidentitet bør ikke inddrages som kriterium i alle meritsager
Professionsidentitet må ifølge loven kun inddrages i faglige vurderinger når der søges merit til en hel uddannelse eller til centrale dele af en uddannelse. Alligevel anvender institutionerne i udbredt grad professionsidentitet i vurderinger af sager om merit til mindre fag og moduler, og denne praksis er dermed på kant med loven. For at sikre gennemskueligheden i disse afgørelser er det vigtigt at institutionerne begrunder deres afslag i afgørelsesbrevet. Det skal med andre ord fremgå af brevet hvis der er givet afslag på merit fordi den studerende vurderes ikke at kunne skabe en professionsidentitet uden det fag som der er søgt merit til.

Ekspertgruppen anbefaler:

- Institutionen skal afklare hvilke uddannelseselementer der er centrale, for at få klarhed over hvornår professionsidentitet med rette kan inddrages i de faglige vurderinger.

6.3 Tilrettelæggelsen af undervisningen komplicerer meritafgørelserne

Dette afsnit viser at uddannelsernes tilrettelæggelse af undervisningen kan være med til at komplicere meritafgørelserne. Vi viser hvordan tre former for tilrettelæggelse af undervisningen komplicerer afgørelserne, og hvilken betydning det har for institutionernes muligheder for at træffe afgørelser om merit.

Tre former for integreret undervisning
På erhvervsakademierne og professionshøjskolerne er meget af undervisningen tilrettelagt som integreret undervisning. Vores undersøgelse har vist at det kan være problematisk når institutionerne skal give merit. Der er overordnet tre former for integreret undervisning:

- Fagintegreret (tværfaglig) undervisning knytter et eller flere fagområder sammen i et uddannelseselement.
- Professions- eller erhvervsintegreret undervisning sætter det enkelte fagområde ind i en professions- eller erhvervsfaglig kontekst.
- Fag- og professions- eller erhvervsintegreret undervisning knytter et eller flere fagområder sammen i et enkelt uddannelseselement, samtidig med at fagområdet eller fagområderne sættes ind i en professions- eller erhvervsfaglig kontekst.

Der er en række udfordringer som knytter sig specifikt til hver af de tre former for integreret undervisning i behandlingen af meritsager.

Udfordringer ved fagintegreret undervisning
Udfordringen opstår i de situationer hvor de studerende søger merit til et fag i et fagintegreret undervisningselement, fordi de studerende dermed søger merit til en del af et undervisningselement der som udgangspunkt er tænkt som et helt undervisningselement. Det bevirker at uddannelsen skal vurdere om det fagintegrerede undervisningselement kan splittes op i enkeltdele så der kan gives merit. I tilfælde af at der gives merit til et enkelt fag, skal den studerende stadig følge de andre fag i undervisningselementet. Meritten forkorter derved ikke studietiden, men den studerende vil i stedet have perioder med mindre undervisning.

Udfordringer ved professions- eller erhvervsintegreret undervisning
Behandlingen af meritsagen kompliceres når undervisningselementerne er professions- eller erhvervsintegrerede. Et eksempel er når der på en sygeplejerskeuddannelse bliver undervist i psykologi med et professionssigte. Meritsagen bliver kompliceret når en studerende fx har haft psykologi på en anden uddannelse, men uden eller med et andet professionssigte. Umiddelbart kan der fremføres argumenter både for og imod at give merit i dette tilfælde. Der kan argumenteres for at det faglige indhold er tilsvarende selvom der er et professionssigte til forskel, og det må derfor antages at den studerende har kvalifikationer og kompetencer der står mål med faget. Omvendt kan der argumenteres for at det fag som der søges merit for, ikke har samme værdi, da meritansøgerens kvalifikationer og kompetencer ikke er formet i forhold til den aktuelle profession eller det aktuelle erhverv.

Udfordringer ved fag- og professions- eller erhvervsintegreret undervisning
Ved fag- og professions- eller erhvervsintegreret undervisning kompliceres meritafgørelsen også, da der skal tages højde både for flere fagdimensioner og for den professions- eller erhvervsfaglige orientering. Denne form for integreret undervisning samler problemstillingerne fra de to foregående former, idet der her skal tages stilling både til de faglige elementer der indgår i undervisningen, og til hvilket professionssigte disse indgår i.

Det er vigtigt at afklare hvilke fag der er centrale
Meritafgørelser kompliceres af den integrerede undervisning, men det betyder ikke at institutionernes muligheder for at give merit indskrænkes. Institutionerne skal dog gøre sig klart om de fagelementer der søges merit til, er centrale eller ej, og om de dermed kan inddrage professionsidentitet i vurderingen. Hvis den enkelte institution vurderer at professionsidentitet bør indgå som et element i vurderingen, bør det også afklares med hvilken vægt den indgår. Dette understreger endnu engang relevansen af anbefalingen i afsnit 5.1.2 om uddannelsernes afklaring af hvilke uddannelseselementer der er centrale.

Eksamensformer kan betyde at merit mister sin værdi
Nogle studerende fravælger selv muligheden for at søge merit. Af casebesøgene fremgår det at dette fravalg opstår i situationer hvor de tværfaglige undervisningsforløb også afsluttes med en tværfaglig eksamen. Dette er altså en af de afledte effekter af den integrerede undervisning. I de situationer hvor der gives merit til undervisningselementer der afsluttes med en tværfaglig eksamen, bliver den studerende reelt eksamineret i et fagområde som vedkommende har fået merit til. Studievejlederne oplever derfor at de studerende hellere vil følge alle dele af undervisningen for dermed at føle sig bedre forberedt til eksamen. I en sådan situation risikerer merit at blive værdiløs for den studerende.

Ekspertgruppen anbefaler:

- Institutionen bør overveje om prøveformerne kan tilpasses, således at det er værdifuldt for de studerende at få merit.

Læringsmål kan lette arbejdet med meritafgørelsen
Det fremgår af redegørelserne og casebesøgene at læringsmål som redskab muligvis kan være med til at reducere kompleksiteten i meritvurderingerne og lette meritafgørelsen:
- Læringsmål er en beskrivelse af hvilken viden og hvilke færdigheder og kompetencer den studerende forventes at opnå ved at gennemføre et uddannelseselement (teoretisk undervisning eller praktik).

Flere institutioner fremhæver at de ved hjælp af læringsmålene lettere kan vurdere om der kan gives merit eller ej, omend erfaringsgrundlaget er begrænset, fordi læringsmålene for hvert uddannelseselement beskriver hvilken viden og hvilke færdigheder og kompetencer den studerende skal opnå. Ifølge redegørelserne vurderer flere institutioner at læringsmålene vil kunne fungere som et effektivt redskab i vurderinger hvor det undersøges om meritansøgerens dokumenterede kvalifikationer og kompetencer står mål med et givent uddannelseselement.

Læringsmål er formuleret i viden, færdigheder og kompetencer, og derved burde de kunne lette vurderingerne af meritsager. Dette skyldes at meritafgørelsen tager afsæt i at vurdere om dokumenteret kvalifikationer og kompetencer svarer til de læringsmål som er fastsat for de enkelte uddannelseselementer der er søgt merit til. Dermed burde inddragelsen af læringsmålene kunne tydeliggøre hvilke kvalifikationer og kompetencer som svarer til det der bliver søgt merit til.

7 Oplæg til udvikling af meritpraksis

Med udgangspunkt i evalueringens beskrivelser og analyser præsenterer dette kapitel en række opmærksomhedspunkter som institutionerne kan bruge som oplæg til at udvikle deres arbejde med meritgivning. Oplægget ligger dermed i forlængelse af evalueringens anbefalinger og skal læses i sammenhæng med disse. De kan bruges som afsæt for refleksion i institutionernes arbejde med at skabe et enstrenget system og peger bl.a. på hvordan institutionerne kan arbejde med kommunikationen om merit, hvordan institutionerne kan organisere og behandle meritsager, og hvordan institutionerne sikrer udvikling af meritpraksis gennem løbende evaluering.

Meritpraksis
Evalueringen har vist at arbejdet med merit kan inddeles i tre faser. De tre faser er:
1 Kommunikation med de studerende der potentielt er berettiget til merit
2 Behandling af den enkelte meritsag fra vejledning til afgørelse
3 Evaluering og videreudvikling af institutionens organisering af meritpraksis.

I det følgende præsenteres en række opmærksomhedspunkter der kan bruges som inspiration i arbejdet med disse faser. Ekspertgruppen understreger at punkterne ikke skal læses isoleret fra anbefalingerne i kapitlerne 4 og 5, men at de derimod supplerer hinanden. Derfor kan institutionerne med fordel forholde sig til både anbefalingerne og opmærksomhedspunkterne nedenfor.

Kommunikation
For at sikre fuld udnyttelse af muligheden for at give merit er det vigtigt at institutionen kommunikerer muligheden for merit ud til de studerende. Det kan gøres på flere måder:
- Institutionen kan orientere de studerende om muligheden for at søge merit som en del af den generelle opstartsinformation.
- Institutionen kan orientere de studerende via skriftligt materiale pr. e-mail og på hjemmesiden.
- Institutionen kan orientere de studerende om muligheden for merit via uddannelseskaravaner.

Sagsbehandling
For at sikre en god sagsbehandling af meritsagerne kan institutionerne med fordel se på hvordan de organiserer arbejdet med merit. Her er det vigtigt at institutionerne har fokus på at kvalificere vurderingerne og at sørge for gennemskuelighed i processerne. Det kan ske ved at:

- Institutionen sikrer muligheden for dialog mellem den studerende og den ansvarlige for vejledningen i meritsager.
- Institutionen sikrer at meritsagerne vurderes på baggrund af dokumentation.
- Institutionen sikrer at faglærere involveres i vurderingerne hvor det er nødvendigt.
- Institutionen sikrer at uddannelserne altid sender en begrundet afgørelse når en meritansøgning ikke fuldt ud imødekommes. I disse tilfælde medsendes også en klagevejledning. Uddannelsen tilbyder eventuelt den studerende en samtale om meritafgørelsen.
- Institutionen sikrer at meritafgørelsen efterbehandles administrativt og gemmes i den studerendes sagsmappe sammen med relevant dokumentation.
- Institutionen sikrer elektronisk registrering af relevante data.

Evaluering og udvikling af praksis
For at sikre den kontinuerlige udvikling af og opfølgning på meritarbejdet er det vigtigt at institutionerne har en tilbagevendende evaluering af praksis. I det følgende har vi på baggrund af evalueringen identificeret tre områder (procedurer, registreringspraksis og de faglige vurderinger) som institutionerne kan tage udgangspunkt i hvis de vil udvikle deres meritpraksis. For hvert af områderne er der listet en række punkter som præciserer hvordan arbejdet kan systematiseres.

Procedurer

- Institutionen foretager en kortlægning af de aktuelle procedurer på uddannelserne.
- Institutionen identificerer styrker og svagheder ved de aktuelle procedurer i forhold til lovgivningens og institutionens egne målsætninger.
- Institutionen træffer beslutning om hvilke ændringer eller nye aktiviteter der skal implementeres på baggrund af de identificerede styrker og svagheder.
- Institutionen udarbejder en handlingsplan for hvordan ændringerne skal implementeres.

Registreringspraksis

- Institutionen undersøger hvordan den aktuelle registrering fungerer.
- Institutionen identificerer styrker og svagheder ved den aktuelle registreringspraksis i forhold til institutionens egne målsætninger.
- Institutionen undersøger udviklingen i antal og arten af meritsager.
- Institutionen undersøger om den rigtige typedata registreres.
- Institutionen undersøger om data fra registreringerne af meritsager kan sammenholdes meningsfuldt med andre oplysninger om de studerende.
- Institutionen undersøger hvilken viden der mangler, og hvordan den sikres fremover.

- Institutionerne træffer beslutning om hvilke ændringer i registreringspraksis og nye registreringsaktiviteter der skal implementeres.
- Institutionen udarbejder en handlingsplan for hvordan ændringerne skal implementeres.

De faglige vurderinger

- Institutionen undersøger om uddannelserne på tværs af institutionen behandler meritsager ens.
- Institutionen identificerer styrker og svagheder ved den aktuelle faglige vurderingspraksis i forhold til lovgivningens og institutionens egne målsætninger.
- Institutionen gennemgår cases der repræsenterer yderpunkter for de faglige vurderinger.
- Institutionen undersøger om arten af data fra registreringerne af meritsager giver anledning til at ændre den aktuelle meritpraksis.
- Institutionen træffer beslutning om hvilke ændringer eller nye aktiviteter der skal implementeres.
- Institutionen udarbejder en handlingsplan for hvordan ændringerne skal implementeres.

Ekspertgruppen vurderer at initiativet til evalueringen af meritpraksis med fordel kan iværksættes af det centrale niveau, dvs. institutionernes ledelse. En metode til at sikre at der arbejdes systematisk med meritpraksis, er fra det centrale niveau at etablere et forum for evaluering og udvikling af institutionens meritpraksis. Det anbefales at holde møder i et sådant forum en gang årligt med deltagelse af repræsentanter for studievejledningen og uddannelsernes ledelse.

Appendiks A

Evalueringsgruppens medlemmer

Ekspertgruppen er sammensat så de fem medlemmer i kraft af deres faglighed repræsenterer forskellige indgangsvinkler til at undersøge og vurdere meritpraksissen på erhvervsakademiers og professionshøjskolers uddannelser.

Ekspertgruppen dækker følgende områder:

- Indsigt i meritsystemet (love, regler og procedurer)
- Indsigt i og erfaring med professionshøjskoler og erhvervsakademier
- Indsigt i meritsystemet fra et aftagerperspektiv
- Indsigt i eller erfaring med meritsystemet fra et studenterperspektiv.

Ekspertgruppen består af følgende medlemmer:

- **Suzanne Anthony**, underviser og kvalitetskoordinator på Erhvervsakademi Dania. Hun er uddannet HA, HDO og har sidefag i psykologi. Suzanne Anthony har flere års erfaring som leder og over 20 års erfaring med undervisning og planlægning. Hun har bl.a. undervist handelsøkonomer, serviceøkonomer, markedsføringsøkonomer, merkonomer mv. Ud over undervisning arbejder hun i dag med kvalitet, udvikling, planlægning og tværgående projektledelse inden for uddannelsesverdenen. Fx var hun i 2008-09 procesfacilitator for anerkendelsesdiplomet Committed to Excellence.

- **Gert Fosgerau,** uddannelsesdirektør for Campus Storstrøm på University College Sjælland. Han er uddannet cand.scient. i matematik og fysik og Master of Public Management. Gert Fosgerau underviste i 1975-91 på læreruddannelser og på efteruddannelse af folkeskolelærere. 1991-93 var han souschef på Århus Fællesseminarium. I 1993-2002 var han rektor på Vordingborg Seminarium, og han har i flere år været medlem af uddannelsesudvalget, studieadministrativt udvalg og pladsfordelingsudvalget i Lærerseminariernes Rektorforsamling. I 2003-04 var han leder af CVU-Rektorkollegiets sekretariat. Derudover har han bl.a. været hovedkoordinator for et EU-støttet udviklingsprojekt, hvorved han har opnået erfaring med vurdering

af faglige forløb og fag i udenlandske uddannelser med sigte på meritgivning til danske lærerstuderende.

- **Tobias Holst,** studerende på læreruddannelsen Blaagaard/KDAS på Professionshøjskolen UCC. Han er forretningsudvalgsmedlem i Lærerstuderendes Landskreds hvor han har følgende faste repræsentationer: koordinator for uddannelsespolitisk udvalg, koordinator for professionshøjskolenetværket og koordinator for Internationalt udvalg. Tobias Holst repræsenterede i 2008-09 Blaagaard Seminariums og senere Blaagaard/KDAS' studerende i fællesrådet på Professionshøjskolen UCC.

- **Lone Sandahl Løndal,** chefsygeplejerske på Sygehus Thy-Mors. Hun er uddannet sygeplejerske, cand.cur. og Master of Public Administration. Lone Sandahl Løndal har i hele sit arbejdsliv været beskæftiget med sygepleje. I 1985-90 arbejdede hun som sygeplejerske på Skive Sygehus, og i 1990-94 var hun afdelingssygeplejerske på samme sygehus. I 1994 blev hun ansat som underviser på Viborg Sygeplejeskole og i 1997 som vicerektor på Sygeplejeskolen i Randers. I 2000-10 var hun ansat som oversygeplejerske på Regionshospitalet Viborg, Skive på organkirurgisk afdeling og karkirurgisk afdeling.

- **Palle Rasmussen,** professor i uddannelses- og læringsforskning ved Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi på Aalborg Universitet. Han er uddannet cand.mag. i dansk (hovedfag) og sprogpsykologi. Palle Rasmussen har gennem hele sit arbejdsliv været beskæftiget ved Aalborg Universitet. Herigennem har han opbygget en meget stor viden om bl.a. samfundsforhold, uddannelsesområdet og læring. I 1977 blev han adjunkt og senere lektor i uddannelsessociologi ved Det Samfundsvidenskabelige Fakultet. I 1999-2003 var han direktør og professor ved Videncenter for Læreprocesser. I 2003-06 var han institutleder ved Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi. Palle Rasmussen er og har været med i flere faglige netværk og har deltaget i en række forskningsprojekter om bl.a. læring og uddannelse.

Appendiks B

Dokumentation og metode

Dette appendiks gør rede for de metoder og dokumentationskilder der er anvendt i evalueringen. Formålet med de enkelte dokumentationskilder er beskrevet i rapportens indledning. Evalueringens vurderinger og anbefalinger baserer sig på følgende dokumentationskilder:

- Redegørelser fra institutionerne om egen meritpraksis (kvalitative data)
- Redegørelser fra institutionerne om egen meritpraksis (kvantitative data)
- Spørgeskemaundersøgelse blandt meritansøgere
- Caseundersøgelse.

Dokumentationen er indsamlet i perioden januar-juni 2010.

Redegørelser fra institutioner om egen meritpraksis

Vi har bedt alle landets erhvervsakademier og professionshøjskoler om at udarbejde korte, faktuelt orienterede redegørelser om deres meritpraksis. Redegørelserne fokuserer både på omfanget af meritgivning og på den konkrete meritpraksis og indeholder dermed både kvalitative og kvantitative data. Den kvantitative del af redegørelsen indeholder oplysninger på individniveau for de enkelte meritansøgere, herunder oplysninger om:

- Navn på den uddannelse den studerende har søgt merit til
- Afgørelse på meritansøgningen
- Merittype
- Eventuel klage over afgørelsen
- Den studerendes alder og køn.

Redegørelserne indeholder følgende kvalitative data:

- Institutionernes procedurer for ansøgning om og tildeling af merit
- Institutionernes meritaftaler med andre institutioner
- Institutionernes overvejelser om hensynet til faglighed og fleksibilitet.

Indsamling af redegørelserne
EVA udarbejdede en vejledning til redegørelse for meritpraksis. Vejledningen blev pilottestet af to-tre personer i målgruppen og rettet til på baggrund af testpersonernes kommentarer. Derefter blev vejledningen sendt til alle landets erhvervsakademier og professionshøjskoler. I vejledningen bad vi den enkelte institution om at sammensætte en intern koordineringsgruppe der var ansvarlig for at udarbejde institutionens redegørelse og for at skaffe den nødvendige information i den forbindelse. Ud over at udpege en kontaktperson til EVA bad vi institutionen sammensætte gruppen så den bestod af repræsentanter for institutionens fagområder, de ansvarlige for studievejledningen, repræsentanter for de studerende og personer med ansvar for institutionens meritpraksis. Vi har dog erfaret at der ikke alle steder blev nedsat en koordineringsgruppe, men at kontaktpersonen i stedet interviewede nøglepersonerne på de enkelte uddannelser.

Analyse af redegørelsesdata
Analysen af de kvantitative redegørelsesdata baserer sig på frekvenstabeller for samtlige variable og på kryds af svarfordelinger på udvalgte variable. Krydsene er foretaget med udgangspunkt i projektgruppens diskussion af interessante resultater fra undersøgelsen og bidrager på den måde til at identificere eventuelle sammenhænge i datamaterialet. Det skal dog bemærkes at der er en vis usikkerhed forbundet med de kvantitative redegørelsesdata. Det har bl.a. været nødvendigt at slette 112 respondenter fra populationen, da der ikke var opgivet tilstrækkelige oplysninger om disse til at afgøre om deres meritgivning var administrativ eller ej. Desuden har institutionernes registreringspraksis ikke været konsistent. I en del tilfælde er der givet mangelfulde oplysninger om den enkelte studerende.

Kvalitative redegørelsesdata
Institutionernes oplysninger om deres meritpraksis er blevet ført ind i et skema og analyseret ved hjælp af kodning ud fra bestemte emner og begreber.

Spørgeskemaundersøgelse

Udarbejdelse og validering af spørgeskemaet
EVA udarbejdede et spørgeskema på baggrund af deskresearch og interview med eksperter. Herefter pilottestede vi spørgeskemaet blandt fem personer i målgruppen som var forskellige mht. uddannelse, institution, alder og køn. Pilottesterne blev bedt om at forholde sig til om de spørgsmål, svarkategorier og begreber der blev anvendt i skemaet, var relevante, forståelige og dækkende. Pilottesternes kommentarer blev noteret på systematisk vis, og vi ændrede som hovedregel kun i spørgeskemaet hvis flere pilottestere havde ensartede kommentarer eller ændringsforslag til samme spørgsmål.

Afgrænsning af population

Vi har defineret undersøgelsens population som studerende der har søgt merit til en erhvervsakademi- eller professionsbacheloruddannelse på et erhvervsakademi eller professionshøjskole, og hvor institutionen har truffet en afgørelse i 2009. Populationen inkluderer derfor også udenlandske studerende der har søgt merit til en erhvervsakademi- eller professionsbacheloruddannelse. Vi har dog valgt at trække de udenlandske studerende ud af spørgeskemaundersøgelsen, da spørgeskemaets primære fokus er fleksibiliteten i det danske uddannelsessystem. Spørgeskemaet er derfor alene udformet på dansk. Konkret har vi trukket studerende ud der er indskrevet på uddannelser hvor hovedvægten af de studerende har søgt merit på baggrund af en udenlandsk uddannelse. Der er tale om følgende fem uddannelser hvor institutionen vurderer at de studerende ikke taler eller forstår dansk:

- Diplomingeniøruddannelsen (bygning) på VIA University College
- Maskiningeniøruddannelsen på VIA University College
- Professionsbacheloruddannelsen som bygningskonstruktør på VIA University College
- Uddannelsen IT Engineering & Computer Science på VIA University College
- Uddannelsen Bachelor of Global Nutrition and Health på Professionshøjskolen Metropol.

Populationen inkluderer ikke:

- Studerende der har trukket deres meritansøgninger tilbage.
- Meritsager hvor der er tale om en administrativ overflytning til samme uddannelse ved en anden institution. Dvs. at hvis det fx er fastsat i den nationale uddannelsesbekendtgørelse eller -lov at studerende kan overflyttes til samme uddannelse på en anden institution uden at der skal foretages en konkret individuel meritvurdering, betragter vi det ikke som reelle meritsager, idet der ikke er tale om en individuel meritvurdering.
- Studerende på merituddannelser (meritlærer- og meritpædagoguddannelsen). Det skyldes at disse sager ifølge institutionernes redegørelser har været præget af en blanding af institutionernes vurdering af om de studerende opfylder adgangskravene til merituddannelsen, og meritgivning. Rene meritsager har kun nogle få institutioner oplyst om, mens flere institutioner ikke har skelnet mellem de to forhold.

Undersøgelsens gennemførelse

Vi gennemførte spørgeskemaundersøgelsen som en totalundersøgelse i april-maj 2010. Der blev indsamlet e-mail-adresser til størstedelen af respondenterne i populationen og postadresser til ca. 75 % af populationen. I ganske få tilfælde har vi hverken haft e-mail-adresser eller postadresser. Denne gruppe tilhører populationen, men har selvfølgelig ikke kunnet deltage i undersøgelsen, hvorfor den ikke indgår i udregningen af svarprocenten 44.

Erfaringsmæssigt kan det være svært at få studerende til at deltage i spørgeskemaundersøgelser. Vi har derfor gjort en ekstra stor indsats for at sikre en høj svarprocent. En uge inden igangsæt-

telse af spørgeskemaundersøgelsen sendte vi en informations-e-mail til samtlige respondenter hvor vi bl.a. informerede om formålet med undersøgelsen og om undersøgelsens målgruppe og om at alle der deltog i undersøgelsen, var med i lodtrækningen om fem gavekort til en værdi af 300 kr. Ved udsendelsen fik samtlige respondenter en invitation til undersøgelsen pr. e-mail. Herefter blev der sendt to påmindelser pr. e-mail og endnu en påmindelse pr. brev. Da svarprocenten efter påmindelserne stadig var relativt lav, valgte vi at gennemføre en telefonisk rykkerrunde hvor respondenterne blev ringet op og tilbudt at svare på spørgsmålene pr. telefon.

Svarprocenter og bortfald
Tabel 12 viser svarprocenten for undersøgelsen.

Tabel 12
Svarprocent

Antal udsendte skemaer	Antal indkomne svar	Svarprocent
590	260	44 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt meritansøgerne.

Det fremgår af tabellen at svarprocenten for undersøgelsen er 44, hvilket er en relativt lav svarprocent. Det er problematisk hvis der er systematiske forskelle mellem de personer der har besvaret skemaet, og den samlede population. Det er især et problem hvis denne systematiske forskel forekommer på variable som kan tænkes at have sammenhæng med centrale holdningsvariable i spørgeskemaet. Fra redegørelsesdata ved vi hvilke personer i populationen der har fået henholdsvis afslag på og godkendelse af deres meritansøgning. Denne variabel kunne netop tænkes at have betydning for hvordan der svares på centrale holdningsspørgsmål. Tabel 10 viser fordelingerne på variablen for henholdsvis populationen og de personer der har besvaret spørgeskemaet.

Tabel 13
Population i forhold til deltagere i undersøgelsen fordelt på variablen "afgørelse på meritansøgningen"

	Population		Deltagere	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Afgørelse på meritansøgningen				
Afslag	26	4,5 %	11	4,2 %
Godkendelse	560	95,2 %	249	95,8 %
Ingen afgørelse	2	0,3 %	0	0 %
Total	588	100 %	260	100 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt meritansøgerne.

Af tabellen fremgår det at forskellen mellem fordelingerne for populationen og deltagerne i undersøgelsen for alle kategorier er højst 0,3 %. Ved en chi i anden-test finder vi at der ikke er signifikant forskel på fordelingerne for populationen og deltagerne i undersøgelsen for variablen "afgørelse på meritansøgningen"[7].

Analyse af spørgeskemadata
Analysen af de indkomne besvarelser baserer sig på frekvenstabeller for samtlige spørgsmål og på kryds af svarfordelinger på udvalgte spørgsmål. Krydsene er foretaget med udgangspunkt i projektgruppens diskussion af interessante resultater fra undersøgelsen og bidrager dermed til at identificere eventuelle sammenhænge mellem respondenternes svar og baggrundskarakteristika. Der er anvendt signifikanstest for at tage højde for eventuelle tilfældige målefejl.

Casebesøg
Vi gennemførte casebesøg på fire institutioner og otte forskellige uddannelser. Dvs. at vi besøgte to erhvervsakademier og to professionshøjskoler og på hver af disse institutioner udvalgte to uddannelser som vi ville tale med. Formålet med besøgene var at opnå viden om hvordan de udvalgte institutioner arbejder med merit. Vi belyste bl.a. hvilke forhold der bliver lagt til grund for meritafgørelserne på den enkelte uddannelse. Derudover spurgte vi ind til en række af de oplysninger institutionerne havde givet i deres redegørelser.
På hver institution talte vi med personer fra både det centrale og det decentrale niveau, dvs. personer fra både institutionens ledelse og fra de enkelte uddannelser.
Vi valgte cases ud fra fire kriterier:

- At der var to erhvervsakademier og to professionshøjskoler
- At institutionerne havde meritsager i 2009, og at de udvalgte uddannelser havde meritsager i 2009
- At der var en vis geografisk spredning mellem de to erhvervsakademier og de to professionshøjskoler
- At uddannelserne var forskellige.

Ud fra ovenstående kriterier valgte vi følgende fire cases:

- Erhvervsakademiet Lillebælt (Professionsbacheloruddannelsen som bygningskonstruktøruddannelsen og erhvervsakademiuddannelsen som procesteknolog)
- Erhvervsakademi Århus (erhvervsakademiuddannelsen inden som jordbrugsteknolog og professionsbacheloruddannelsen som bygningskonstruktør)
- University College Syddanmark (professionsbacheloruddannelsen som lærer og bioanalytikker)
- VIA University College (professionsbacheloruddannelserne som pædagog og i offentlig administration).

[7] *Testen er foretaget ved 0,05 signifikansniveau.*

Appendiks C

Rapportens anbefalinger

Ekspertgruppen anbefaler:

1 Institutionen skal indføre fælles procedurer for alle uddannelser.

2 Institutionen bør sikre videndeling mellem:
   a. ens uddannelser på den enkelte institution
   b. ens uddannelser mellem forskellige institutioner

3 Institutionen bør registrere viden om indkomne meritansøgninger og meritafgørelser. Institutionen kan eksempelvis registrere:
   c. Blev der givet merit?
   d. Hvad blev der givet merit for og til?
   e. Var meritten studietidsforkortende?

4 Institutionen skal altid sende et afgørelsesbrev til meritansøgeren med en begrundelse og en klagevejledning når meritansøgninger delvist eller ikke imødekommes.

5 Institutionen bør undersøge hvilken skriftlig information de studerende har brug for i forbindelse med deres meritansøgning.
   f. Institutionen bør på baggrund af undersøgelsen udarbejde standarder for hvilken information der skal være tilgængelig på de enkelte uddannelsers hjemmesider.
   g. Institutionen bør sikre at de studerende har adgang til alle informationer om deres lovmæssige rettigheder når de ansøger om merit.

6 At institutionen skal tydeliggøre for den studerende hvad der kan føre til merit.

7 Institutionen bør offentliggøre på sin hjemmeside hvad der tidligere har ført til merit på de enkelte uddannelser. På den måde har den studerende bedre mulighed for at vurdere om vedkommende er berettiget til merit.

8 Institutionen bør tydeliggøre hvordan ansvarsfordelingen er i forhold til hvem der har besluttende myndighed i meritsagen.

9 Institutionen bør fastsætte en standard for behandlingstiden af meritsager, og ansøgerne bør orienteres om denne. Hvis tidsfristen ikke kan overholdes, meddeles det til ansøgerne.

10 Undervisningsministeriet bør udarbejde en vejledning til hvordan begreberne vedrørende behandlingen af sager om merit skal fortolkes.

11 Institutionen skal afklare lovgivningens begreber i forhold til praksis, så der på tværs af institutionen sikres en forståelse af hvad begreber som det "at stå mål med", "ækvivalens" og det "at svare til" dækker over i forhold til at foretage de faglige vurderinger.

12 Institutionen skal afklare hvilke uddannelseselementer der er centrale, for at få klarhed over hvornår professionsidentitet med rette kan inddrages i de faglige vurderinger.

13 Institutionerne bør overveje om prøveformerne kan tilpasses, således at det er værdifuldt for den studerende at få merit.

Appendiks D

Lovgrundlaget for merit

Bekendtgørelse af lov om erhvervsakademier for videregående uddannelser (LBK nr. 850 af 8.9.2009)
§ 7. Erhvervsakademiet skal have et system til behandling af sager om merit og realkompetencevurdering, som er gennemskueligt og sammenhængende, og som giver de studerende en ensartet og hurtig behandling af ansøgninger på området. Erhvervsakademiets behandling af merit- og realkompetencesager sker i et enstrenget system, som sikrer tillid til resultatet af erhvervsakademiets vurdering og tillid til kvalitet i løsningen af opgaven.

Lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser (LOV nr. 562 af 6.6.2007)
§ 6. Professionshøjskolen skal have et system til behandling af sager om merit og realkompetencevurdering, som er gennemskueligt og sammenhængende og giver de studerende en ensartet og hurtig behandling af ansøgninger på området. Professionshøjskolens behandling af merit- og realkompetencesager sker i et enstrenget system, som sikrer tillid til resultatet af professionshøjskolens vurdering og tillid til kvalitet i løsningen af opgaven.

Lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser (LOV nr. 207 af 31.3.2008)

Kapitel 6
§ 23. Studerende har ret til merit for dele af en uddannelse på grundlag af allerede opnåede kvalifikationer og kompetencer.
Stk. 2. Merit gives af den enkelte uddannelsesinstitution på baggrund af dokumenteret gennemført undervisning og beskæftigelse, der står mål med de fag, uddannelsesdele og praktikdele, der søges merit for.
Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om merit.

Klager og tilsyn
§ 28. De afgørelser, som institutionen træffer efter denne lov eller efter regler fastsat i medfør af denne lov, kan indbringes for undervisningsministeren, når klagen vedrører retlige spørgsmål.
§ 29. Klager over institutionens afslag på merit, jf. § 23, kan indbringes for Kvalifikationsnævnet efter reglerne herom i lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.

Forslag til lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser

Til § 23, stk. 1
Undervisningsministeren har i henhold til lov om korte videregående uddannelser (erhvervsakademiuddannelser) og lov om mellemlange videregående uddannelser ikke en udtrykkelig hjemmel til at fastsætte regler om merit, idet det er antaget, at den almindelige bemyndigelse til at fastsætte regler om uddannelserne i § 1, stk. 2, i lov om korte videregående uddannelser (erhvervsakademiuddannelser) henholdsvis § 5, stk.1, i lov om mellemlange videregående uddannelser også omfatter regler om merit.

Hensigten med merit (godskrivning) er, at uddannelsessystemet indrettes på en måde, der gør det muligt for de studerende at bygge videre på allerede erhvervede kvalifikationer og derved undgå dobbeltuddannelser og det ressourcespild, der for den studerende og samfundet er forbundet hermed. Bestemmelsen fastslår, at studerende har ret til merit, hvis betingelserne herfor i øvrigt er til stede.

Merit skal i henhold til den foreslåede bestemmelse forstås som resultatet af institutionens vurdering af, hvorvidt tidligere gennemførte undervisningsforløb svarer til teoretiske dele af den pågældende uddannelse, samt hvorvidt kvalifikationer opnået gennem beskæftigelse svarer til de mål, der er fastsat for de eller det praktikforløb, der indgår i uddannelsen. Merit gives som egentlig tidsmæssig afkortning af uddannelsen eller som fritagelse for dele af uddannelsen – afhængigt af hvorledes den omhandlede uddannelse er tilrettelagt. Merit for en hel uddannelse gives almindeligvis kun, når uddannelsen er et adgangskrav til anden uddannelse, og tilsvarende kvalifikationer kan dokumenteres. En sådan merit indebærer imidlertid ikke, at der udstedes eksamensbevis for den uddannelse, for hvilken der gives merit.

Merit for en hel uddannelse eller for centrale dele af en uddannelse vil kræve en sådan grad af identitet mellem tidligere gennemført uddannelses- og praktikforløb og den uddannelse, som der søges merit for, at merit for en hel uddannelse kun yderst sjældent vil kunne gives.

Der henvises i øvrigt til § 29, hvorefter klager over afslag på merit kan indbringes for Kvalifikationsnævnet.

Til stk. 2
I henhold til bestemmelsen foretages vurderingen på grundlag af dokumenteret gennemført undervisning og beskæftigelse. Dokumentation for gennemført undervisning vil almindeligvis være formelle prøve- og eksamensbeviser samt kursus- og uddannelsesbeviser. I relation til beskæftigelse vil dokumentation herfor almindeligvis være ansættelsesbeviser, udtalelser og lignende.

Merit kan i henhold til bestemmelsen alene gives på grundlag af formel dokumentation i modsætning til den merit, der gives på grundlag af en persons samlede viden, færdigheder og kompetencer (realkompetencevurdering). Den foreslåede bestemmelse omfatter således ikke merit, der gives på baggrund af en realkompetencevurdering.

Til stk. 3
Med den foreslåede bestemmelse gives undervisningsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om merit. Bestemmelsen viderefører og præciserer den praksis, der finder sted på baggrund af de gældende bestemmelser om merit inden for de videregående uddannelser på Undervisningsministeriets område.

I henhold til de gældende bemyndigelser er det i reglerne for den enkelte uddannelse fastsat, at det er den enkelte institution, der med sin særlige faglige indsigt træffer afgørelse om merit. Disse bestemmelser videreføres uændret, jf. forslagets § 39, stk. 5.

Bekendtgørelse om adgang, indskrivning og orlov mv. ved Undervisningsministeriets videregående uddannelser (BEK nr. 39 af 15.3.2010)

Kapitel 6, Indskrivning mv.
§ 23. Institutionen træffer afgørelse om indskrivning på det relevante trin af uddannelsen under en af følgende kategorier:
1) Grunduddannelser.
2) Kortere studieforløb med henblik på merit i anden uddannelse.
3) Gæstestuderende i øvrigt.
Stk. 2. Den studerende kan ikke være indskrevet ved mere end en heltidsuddannelse ad gangen, jf. dog stk. 3.
Stk. 3. Institutionen kan dispensere fra stk. 2, hvis der foreligger ganske særlige forhold.
Stk. 4. Indskrivning kan foregå på ethvert tidspunkt, jf. dog kapitel 7, og ved flere studiestartstidspunkter efter institutionens regler om fordeling af de studerende.
Stk. 5. Indskrivning på en uddannelses senere trin er betinget af, at institutionen har ledig plads.
Stk. 6. Ved indskrivning bliver den studerende omfattet af de rettigheder og pligter, der følger af de regler, der gælder for studerende på den pågældende uddannelse ved den pågældende institution.

Stk. 7. Institutionen kan fastsætte nærmere regler om indskrivningen.

Kapitel 8, Studieskift og overflytning til anden institution
§ 28. Skift til ny uddannelse på samme eller anden uddannelsesinstitution sker efter reglerne for den pågældende uddannelse eller institution, jf. dog stk. 2.
Stk. 2. Overflytning til samme uddannelse ved en anden uddannelsesinstitution kan, medmindre der foreligger særlige forhold, tidligst foretages, når den studerende har bestået prøver svarende til første studieår på den modtagende uddannelse.